

Gavrilă CASA ȘCOLII
BIBLIOTECA
No 6621

MIHAI VITEAZUL

CONDAMNAT

LA MOARTE

DRAMA IN TREI ACTE

DE

DIMITRIE BOLINTINEANU

SEPTEMBRIÛ ȘI OCTOMBRIÛ.

L. Gavrilă

BUCUREȘTI

IMPRIMERIA NAȚIONALĂ ANTREPR. C. N. RADULESCU

1867.

MIHAI VITEAZUL

CONDAMNAT

25007
12774
BIBLIOTECA ȘCOALELOR
BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ

No.

LA MOARTE

DRAMA IN TREI ACTE

DE

DIMITRIE BOLINTINEANU

BUCUREȘTI.

IMPRIMERIA NAȚIONALĂ ANTREPR. C. N. RADULESCU.

1867.

144515

Cata

76560

Inventar

144515

1956

RC 112/01

PESONALUL.

Mihaï Viteađul.

Alexandru Vodă.

Dómna Elena — a lui Alexandru Vodă.

Florica fiica lui Mihaï.

Maria

Mitropolitul

Mihalcea armaşul

Dan Visterul

Photache

Dima Clucerul

Visterul Theodosiü

Vintilă Clucerul

Vister mare äntäiü ministru

Consiliari

Stroe Buđescu — căpitan de Roşii

Preda

Radu

Buzescü

Calomfirescu

Baba Novac

Preotul Stoica

Manta

Conjuraţi

Niculi, Epistat la închisóre.

Un pachă turcü.

Doi țercovnici.

Argaţi, Seimeni.

Gîdea.

Soldaţi; popor, turci.

Acéstă dramă este scrisă în anul 1864.

B.C.U. Bucuresti

C144515

76560

MIHAIU VITEAZUL

CONDAMNAT LA MOARTE

DRAMĂ

ACTULU I.

TABLOULU ANTEIU

SCENA I.

O Cameră la curtea Domnescă, o ușa la dreapta, alta la stânga, alta în fund.

Domnul Alesandru ; Singur privind pe ferestă.

Sórele-are umbră ca cugetul meu!
Lesne prinđi Domnia, s'o păstređi e greu!
Un minut de fală și de mulțumire
Costă multe ڊile lungi de suferire!
Tronul ne robesce! câte-'ndatoriri!
Câte griji ne sapă dulcile gîndiri!
Domn, tu n'ai plăcere de o lină viață!
Un suris ce trece, repede pe față,
Un cuvînt pe buđe, tot este-n semnat:
Ce la alții trece la noi nu-ı ertat.

Cota 76 560

Inventar 144 515

1956

RC 112/01

PESONALUL.

Mihaï Viteađul.
Alexandru Vodă.
Dómna Elena — a lui Alexandru Vodă.
Florica fiica lui Mihaï.
Maria
Mitropolitul
Mihalcea armaşul
Dan Visterul } Vister mare ăntăiü ministru
Photache }
Dima Clucerul } Consiliari
Visterul Theodosiü }
Vintilă Clucerul }
Stroe Buđescu — căpitan de Roşii
Preda } Buzescü
Radu }
Calomfirescu
Baba Novac }
Preotul Stoica } Conjuraţi
Manta }
Niculi, Epistat la închisóre.
Un pachă turcü.
Doi țercovnici.
Argaţi, Seimeni.
Gîdea.
Soldaţi; popor, turci.

Acéstă dramă este scrisă în anul 1864.

B.C.U. Bucuresti

C144515

76560

MIHAIU VITEAZUL

CONDAMNAT LA MOARTE

DRAMĂ

ACTULU I.

TABLOULU ANTEIU

SCENA I.

O Cameră la curtea Domnescă, o ușa la dreapta, alta la stânga, alta în fund.

Domnul Alesandru ; Singur privind pe ferestă.

Sórele-are umbră ca cugetul meu!
Lesne prinđi Domnia, s'o păstređi e greu!
Un minut de fală și de mulțumire
Costă multe ȃile lungi de suferire!
Tronul ne robesce! câte-'ndatoriri!
Câte griji ne sapă dulcile gîndiri!
Domn, tu n'ai plăcere de o lină viață!
Un suris ce trece, repede pe față,
Un cuvînt pe buȃe, tot este-n semnat:
Ce la alții trece la noi nu-ı ertat.

Nu ! nimic ca tronul încă nu robesce !
 Lanțul e de aur ; tot lanț se numesce .
 Tron , putere dulce , fermec ce răpesci
 Sufletele năstre ca să le robesci ,
 Ochiul care vede via ta lumină ,
 Perdă-a lui vedere limpede și lină !
 Adevărul fuge de la scara ta .
 Intre robii și Domnii , el nu pôte sta .
 Cuviința curții vine să oprască
 Ori ce bucurie francă și frățescă ,
 In singurătate trec toți anii rei ,
 Grijiile turbate sunt vai ! óspii tei .
 La picioru-ți përa dormitînd , apare ,
 Cumpărînd întrarea prin a sa trădare .
 Și cu tôte-acestea , te-iubesc , tron sânt ,
 Tu cë-ai fost puterea p'acest trist pămînt !

(Dupe o pausă.)

O fi prins pe banul ? . . ô neomenie !
 Iată-un suflet încă lacom de domnie !
 La constantinopol unchiul seü îl chiamă
 Ca se-i dea lui tronul ... îi voiü cere sémă .
 L'am făcut om mare , l'am înavușit ,
 Astă bunătate cum mî-a resdănit ?
 Inșă cum voiü face măi mintos , măi bine ?
 Este-o legătură , care strîns mă ține :
 Fiea sa Florica ! nu măi Dumneđu
 Scie pentru dënsa dorul ce simț eü !

(dupe altă pausă)

Dar îl voiü ucide ... dorul de domnie
 Este mult măi tare...

(catre un Seimen ce întră)

Ce vestesci tu mie ?

Seimenul

A lui Banu fiică, cerë-a vë vorbi.

Domnul (cu impresiune)

Fă-o ca se vie.

(Seimenul esse)

Domnul (continuînd, la o parte,)

Ea se vië-aci?

Inima mea bate numai l'al ei nume!

Sănt amor! ô fermec ce-n tr'acastă lume

Ai întins domnia peste muritorî,

Ție ți se'nchină robî și domnitorî!

SCENA II.

Domnul; Florica.

(Florica intră pe o ușă din dreapta, îmbrăcată în negru)

Domnul (la o parte)

Cât e de frumósă! cine póte dice

Că nu il robesce fermecu-î ferice?

Cât e de frumósă cu-al ei përbălaiu,

Par că ar fi sub sóre crinul dupe plaiu

(tare)

Astă fericire së te vëd la mine,

Ce'n timplarë o nasce? fie pentru bine!

Florica

Din a ta voință, tată-meu, legat

In cârcat de lanțurî, dus din sat în sat!...

Viü se-mî spuî ce rele a făcut el ție?..

Adevărul este? spune, dómne-mie?

Domnul.

Din nefericire tot că-ai adunat,
 Adevărul este. Ce fel? m'a tradat!
 A voit să fugă din ac st   er ...
 Umblă se m  surpe... jur cum că-o să piară
 Bun am fost cu din ii; dar cum a  respuns?
 M'aș trădat! la crude ginduri am ajuns!
 A i cuno c Românii. Trebuie-ai străpunge!
 Tată-l te  Spăla-va fapta lui cu s nge.
 Judecă, Florica, tu, copil curat,
 Al căria suflet nu s'a turburat
 Inc  de dorin a peste-un tron să fie,
 Daca nu merită m rte  i m nie,
 Cela ce credin a ast di ti-a jurat
  i ast di chiar te trad ?..

Florica.

El nu te-atradat.
 N'a fugit din  er  ca se te tr de e,
 Turcilorŭ! ci numai via a se- i p stre e,
 Căci ai tei ministri cru i  i hrăpitori,
 I a lăsat lui via a la ucig tori,
 A trăi o D mne, este datorie
 Este drept... dar curtea i i tr de    ie!
 Apoi nimeni inc  nu l'a judecat,
 Cum de mai n'ainte, pare condamnat?

Este o dreptate...

Domnul (intreruplnd.)

Sunt de arte nume.

Dreptul celui tare este tot în lume.

Nu t nji i pe Domnii ce se rătăcesc,

Cine scie păsul sub care slăbesc?

A lor via a este chin  i suferire,

Focul se topesce pe când dă lucire.
 Este o dreptate? vis înșelător
 Care măgulesce p'un nebun popor!
 Lumea nu se duce dupe legi, dreptate.
 Ci prin interese bine combinate.
 Domnii au nevoie de sprijinitori,
 Omenii sunt încă iacomii, hrăpitori,
 Ei ne cer o pradă, pentru se nă-ajute;
 Astă prada-i legea, legea dar amute.
 Toți ne strig dreptate, dar toți drepti nu sunt.
 Toți rup o fășie din al ei vestmînt.
 Când te duci cu legea, mulți cu rău tē-astēptă,
 Căci această lume chiar ea e nedreptă.
 Inaintea legii, omul e născut
 Omul cum i e felul: Dumneșeu cădut
 Care, de mai lasă celor alți lumina,
 Sē-o privescă, cu-ochii, el nu este vina;
 El sē pōtă, ar stinge-o... fac dar cum doresc,
 Rîd de legi, iar omul il desprețuiesc.

Florica.

Gel pușin, ō dōmne, pentru-al meu părinte
 Vei schimba gîndirea... vai! Eū n'am cuvinte
 Care se te mișce! nu sciū sē vorbesc;
 Numai nisce lacrimi sciū sē rēspēdesc.
 Inșă sciū că Domnul tot d'auna-i tare
 Prin mărînimie; nu prin resbunare.
 Dōmne, resbunarea-i arma celor mici,
 Celora cē-au frică, ori ce-i vrea sē țici...

Domnul (distract)

Resbunarea este singura dreptate.
 Dar aceste vorbe cată a fi curmate.
 Ele-ngîn, Florica, nuri drăgălași
 Ce p'a vieții undă sē plutescă lași.

Nu săpa gîndirea ! Scara-î învîrtită
 Și-'n adîncul nopții este abia dîrită.
 Să vorbim de tine !.. ședî copila mea ?

(îl arată un scaun , șed amîndoi.)

Orî cî ar fi , nu face cugetare rea ,
 Ca sî nu se stingă roa bucurîi
 Ce-ți hrănesce dulce florile junîi
 Și-a le frumuseții , căci ar fi păcat !
 Ah ! un vis mai dulce lumea n'a visat !.

Florica.

Cruță p'o femeie ce-'n a sa durere
 Dela Domnul țerii cere mîngăiere !

Domnul.

Ce dîci de cruțare ? Cruți tu crudu-mî dor ?
 Dîlele m'apasă și ași vré sî mor !
 Nu mî aduce-aminte , că escî rugătore ,
 Eû rog , tu dai ordin , ô frumósă flore !
 Lasămé 'n credința că voiû fi iubit.
 Măne vel fi Dómnă , Domnul fericit !.

Florica (Sculînduse cu supărare)

Nu voiû sî fiû Dómnă ! voiû sî fiû virtósă.
 Femeia curată î o dómnă frumósă.
 Pê-a sa frunte jună , Dómnne crud , Domn reû ,
 Virtutea-î cunună de la Dumneđeû ,
 Căriî toți se-'nchină !

Domnul.

Taci , ai îndurare !

Ura-tî mî sd robesce , mî ucide , tare

(ridicînduse)

Tu mî dai fericirea , tu-mî dai viața mea.
 Tu luminî în cale-mî ca frumósă stea.

Tu-măriți cu viața cruda mea credință.
 Esci a mea gândire, esci a mea voință,
 Spune mi-o vorbă... dómna va peri!
 Veí un cap? o viață? tot veí dobindi.
 Dar...

Florica.

Nu voiú nimica, și n'am pentru tine
 Oh! de cât disprețul care se cuvine
 Celui care crede că puterea sa
 Ií dá drept, virtutea crud a înfrunta.
 Nu ți mai cer nimica... Dómna ta-cea jună
 Este dragălaşă pe cât este bună;
 Dar ne fericită! Eú n'o pismuiesc:
 Iar pe tine, Dómne, află, te arêsc!

Domnul.

Uiți că eú sunt Domnul?

Fiorica.

Uiți că sunt fecióră.

Domnul (luîndu-i mâna prin Silă.

Te iubesc, ó vino, bălsămită bóră,
 Séra-í repítóre! vino p'al meú sin!
 Timpul care fuge, díce; sê iubim!
 Mane trista mórte va veni... privesce?
 Nóptea trece, díoa repede sosesc!
 Nu lăsa sê trecă timpíi dragălaşi
 O frumósă flóre, fără ca sê lași
 Unuí vint ferice dulcea prefumare
 Și p'o dragă frunte dulcea Sărutare!
 Căci aceste dalbe și ceresci comori

Ți s'au dat se fermeci tristii muritori,
 Și vei da, Florica, Socotelă mare
 Că ai făcut cu flórea cea de desfátare.

Florica (apărinduse:)

Esci tu Domnul țerii? Domne, am roșit
 Pentru-a ta rușine!

Domnul.

Suflet pré iubit
 Strigátele tele nu sunt 'auđite,
 Ușile sunt tóte bine priponite...

Florica (Scoțind un cuțit din sín.)

Veí muri pe dată! nu tē apropiea!

SCENA III.

Cei dinainte. **Dómna**

Dómna Lina întrind pe ușa din stânga, către Florica.

Vino, suflet nobil, vino fata mea!

Fii încredințată... auđitam tóte.

Ați vorbi de doru-mí inima mí nu póte!

Este sfășiată; dar sufletul teú

De femeie simte tot ce sufer eú.

Iată-o pórtă! dute! și n'ai nici o témă.

(Florica dispare prin ușa prin care a intrat Dómna.)

SCENA IV.

Cei de maí n'ainte afară de Florica.

Dómna

Iar acuma, Dómne, da vei mie sémă,
 Despre aceste lucruri, ce fac a roși.

Pentru tot d'auna trebui a-ți vorbi.
 Scii ce sânge cură în aceste vine?
 Dómne-sunt Olténă! te gîndesce bine!
 Junghiul și veninul cel mai ascuțit,
 Cu al lui Țepeș sânge, eă, l'am mostenit!
 D'astăđi înainte nu-ți mai sunt socie,
 Saă de nu, te țeme, d'aspra mea mănie!

Domnul (la o parte)

Sunt perdut cu totul. Cată s'o-nblîndesc!

(tare)

Tu vorbești prin ură; dar eă te iubesc.
 Faci amenințare se-mă lași pe mine?
 Imi aduci aminte despre-a ta cruđime?
 Crudă tu, tu Lina? tu cea mai frumoasă
 Flóre ce sub ceruri cresce luminóasă,
 Și ne spune noă cu cuvîntul lin
 Ceia ce-ı blîndețea! cât gingașul crin
 La vederea dulce care tē-nsoteșce
 Nă avîndu-ți nuri, tremură, pălesce!
 Intre despărțire și veninul teă,
 Lina mea, veninul e mai puțin reă.
 Cine spune ție, că, a mea iubire
 A perit? ne dréptă estē-a ta gîndire!
 Cređi că-acéstă fată pórtă gîndul meă?
 Am voit a rîde... tu scii cum fac eă:
 Lasă-acele gînduri, ce-ți învult durerea,
 Sufletu-mi în tine cată mângăierea.
 Esci mai drăgălașă ca dulcile đori,
 Tu-mpletesci în lume đilele-mi cu flóri.
 Esci o frumusețe dulce și iubită
 Ce de grijí descarcă fruntea-mi obosită...

(ia mânia Dómni)

Mai ți aduci aminte, tu sufletul meu,
 Pentru-ntăia dată, te vedusem eu,
 Mult erai frumoasă! fața ta plăcută,
 Nu știu cum, dar mie mi-era cunoscută:
 Ô junie dulce! printr'un vis plăcut,
 Intr'o horă d'ângerî pôte te-am vedut!
 Chiar ađi esci frumoasă! Lina, pociu se-ți spuî
 La iubirea-ți dulce, dulce mă supuî.
 Lina mea, fiî bună; te iubesc ca viața
 Când ea varsă-amorul, pacea și dulceta.

Dómna (đimbind)

Ai rămas tot junel!..

Domnul

June pentru tine.

O frumoasa Lina! cenele-ți sunt pline
 De cerésca roă... sterge plănsul teú:
 Iți dá frumusețe; mie-îmi face rêu.

Dómna (cu tinerete)

Oh! domnia crudă! viața mea apasă!
 Tě-a schimbat cu totul! în acéstă casă
 Pacea, fericirea, măi de mult đimbeau,
 Grijiile pe frunteți nu se grămădeaú
 Și iubirea săntă, cununînd junia,
 In locașul nostru, vărșau bucuria.
 Astăđi pacea dulce ție face rêu!
 Fruntea ta-î umbrită ța sufletul teú.
 Inima ta mare, cade, se slăbesce,
 Căci pe tine singur acum ea iubescce.
 N'ai tu nici un óspe! biețiî Domnitori
 Nu ved lângă dînșii de cât servitori,
 Bunî ca se le mință! vai! orî cine-ți pare

Astăzi óspe, dómne, mēne-ı o trādare.
 Lumea te hulesce, cāci esci astăzi Domu.
 Vai! dreptate n'are nici odată-un tron.
 Nici chiar fapta bună nu-ı ertată ție:
 Numaı de la tine binele sē vie,
 E destul, ca lumea se'ı primescā rēu
 Lasā dar domnia, și-n locașul teū,
 Te retrage, dómne! pacea și iubirea,
 Acolo torc noā, viața, fericirea;
 Din acēstā lume, eū ferice viū,
 Las orı ce mārire...

Domnul.

Este pré tārđiū!

Dupe ce domnitam cāt-va timp pe țerā,
 Nu maı pociū pricepe traiul: e povară!
 Da, domnia pōrtā crude suferiri,
 Dar păstrēdā multe mīndre mulțumiri.
 Fără de-ntuneric, pōte fi luminā?
 Nu-mı vorbi de viața pacică și linā
 Fără strēlucire! voiū ca sē domnesc
 Și sub grijı amare voiū sē vestejesc!
 Peste tot locașul grijile cobōrā,
 Pe palat, colibā d'opotrivā sbōrā,
 Și prefir durerea cē are-un Domnitor
 De cāt fericirea unui servitor!
 Tu nu scii? adesea cānd privesc pe lume
 Veđ aceste turme d'omēni fără nume,
 Și mē-ntreb cum pōte viața d'a iubi,
 Viața d'a-nțelege, farā d'a Domni?
 Viața și Domnia sunt atāt de bine
 Impreună strānse, Dómnā, pentru mine,
 Cāt nu se maı pōte d'astăđi viața-a fi
 Farā de domnie! voiū dar a domni!

Omul are-'n viață sânta datorie
 A rēbda durerea. Ce dar pasă mie
 Dacă sunt în lume mulți ce mă cărtesc?
 Vor peri cu toți cei ce mă lovesc!
 Numa! al meu nume pe viitorime
 Va trăi! și mie, mie cu cruđime
 Mie se va cere socotělă-a da
 Despre-a mea slăbire, de mă voiū pleca.
 Nu las singur tronul să fac bucurie
 Celor ce-l astéptă! veđi, e nebungie.
 Este slăbiciune. cugetind așa!
 Voiū muri se póte; dar eū voiū lupta!

Dómna (cu mustrare gingașă)

Tu iubesci domnia mai mult ca pe mine?

Domnul (cu prefacere)

Vai! a ta iubire sânt și dulce bine,
 Ca se se păstređe, cată să domnesc!
 Cine spune ție dacă nu dolesc
 A domni, ca mijloc se păstređ mai bine
 Dulcea ta iubire?

• **Dómna**

Să cređ eū în tine?

Tu n'ai trebuință, ca se te iubesc,
 De domnia țerii: omul eū dolesc.

Domnul

Omul đici, nu domnul? cătă rētăcire?
 Omul? dar ce-ı omul fără de mărire?
 Fară-un mare nume, dacă nu chiar lut?
 Tu iubesci dar lutul cel nepriceput?

Forma ce se stinge? Decî a ta iubire
Cu sbîrcirea formii trece la sbîrcire?

(un seimen intră)

Seimenul

Dan visterul mare cu-alți mai mulți boieri.

Domnul

Spune-le se vie!

(Seimenul esse)

Dómnă

Ah! căci nu sunt eri!

Eri eram ferice!..

Domnul

Lina, fii în pace!

Ca să fii ferice tóte le voiú face

SCENA V.

Domnul — singur

Iată ce-î femeia! faci ce vei voi
Prin plăcute vorbe care-o pot răpi.
Este ca copilul: un copil se-'nbună
Numai cu cofeturi, și femeia jună
Numai cu cuvinte dulci, de tinerețe
Ce vestesc ferice a sa frunusețe.
O ființă blîndă, o tu ce ne-'mpaci
Și-ale nóstre țile mai plăcute faci,
Pě-astă cale tristă ce se țice lume.
Bine cuvintată fii tu dulce nume!

SCENA VI.

Domnul, Dan Visterul, Mihalee armaşul şi alţii.

Domnul. (Către Dan Visterul.)

Ce sciri ai, Vistere? banul a sosit?

Dan Visterul.

Cu căderea nopţii, el e lăntuit.
 A lăsat femeia într'un sat, în strae
 Ţerănesci, copilul el l'a dat la lae
 De ȝiganî, ca dînşii pruncu-î investat.
 Iar Mihaî se prinse chiar la Calafat.
 N'am putut ai prinde mai nici o hărtie.
 Unchiul seû, Visterul Iaşe, lui îi scrie
 Mai în tot d'auna... Roşii l'aû urmat.
 Ei hrănesc credinţa, este adevărat,
 Ca se te restórne, deû! nu ved scăpare
 Alt de cât în mórte-î! orî care-ndurare
 Póte se te piarďă. Domniî cei bătrăni
 Işi scăpară tronul, rămăind stăpăni,
 Numai, căci perdură cu repeđiciune
 Pe boeri ce turcii domni voiaû a púne.

Domnul.

Nu mai cruţ pe nimenî. Toţi căţi iam cruţat
 S'aû sculat asupra-mî şi m'aû turburat.

Fotache.

Bine đici tu, dómne, de nu vei ucide
 Fără şovăire aste crude-aspide
 Ce rescólă ȝera spre boierii seî,
 Tronul nu e sigur, nici cei buni ai teî.

Domnul

Ei se scol, Fotache; dar ce-aû ei cu mine?
 Nu fac reû la nimenî; din potriva, bine,

Fotache

Pré mărite dómne ! Eî îți port mânia
 Că nu le dai țera lor ca s'o sfășie.
 De le-ai da lor cărma, deū! s'ar împăca.
 Dar atuncea țera s'ar și fărâma.
 Căci sunt lungi în ghiară, și n'au hărnicie.
 Sunt hrăniți de pismă și de nebulie.
 Ar ucide Turcii din aceste țeri,
 Și lă ar da cuvinte pentru resbunări.
 Este țera mică țera Romănescă;
 Și e lungă, lungă sabia turcescă.

(pune mâna pe pept.)

Țera nu-î menită d'a se mai arma,
 Ci d'a trage plugul și d'a semăna.
 Țera? dar e lunca. Omenii? plugari
 N'are, nu, menirea némurilor mari.
 Sórta î e se fie, umilită-n viață.
 Minte cea mai bună astfel dar nē-nvață.
 Sabia nu taie capul cel plecat.
 Astă bună minte țera a-scăpat.
 Dómne, tu faci bine de n'o scoli prin arme,
 Se-'n tăriți vrăjmașul, apoi se te sfarme.
 Leul care dórme se nu-l scoli din somn,
 Astfel faci tu, dómne, esci un mare domn!

(Se înclină cu respect.)

Mihalcea Armașul (la o parte)

Cu ce nerușine grecul îi vorbesce!
 Domni sārmani de minte! cum îi amăgesce!
 Dacă câte odată Domnul chiar e reū,
 Și mai rei sunt ceia din prejurul seū.
 Schimba-î? reul încă nu se depărtedă:
 Unde-î înălțime, ripă se formedă!

SCENA VII.

Cei de mai n'ainte, un Seimen.

Seimenul

Aū adus pe banul.

Domnul

Se-l aducă aci!

(la o parte.)

Inima imi bate, mă voiū semeți!...

(tare)

Să vedem pe banul cum o să vorbescă.

Fotache

Umilit, ertarea el o să-ți cerșescă.

Domnul (către Mihalcea)

Ce ȃci tu, Mihalce?

Mihalcea

Nu pociū să sciū eū,

E mărețe multă în sufletul seū.

SCENA VIII.

Cei dinainte, Mihaī banul en garda turcescă întră, avind brațele în lanțuri. El pōtă costum de cavaler madjiar, pēru-i riură pe umeri.

Domnul

Am gindit eū, bane, să te veđ în fēră?

Pentra ce, vorbesce? vrēi să fugi din țēră?

Vrēi se fugi, fugise și! să mă p răsesci

Ca să mergi cu Turcii intrigi se-mi urđesci,
Se-mă surpi din tronu-mi... Drept atâta bine,
Drept îmbrățişarea că ai avut la mine ?

Mihai (Seăturînd lanţurile.)

Dómnne! nici odată eú nu ţi-am minţit.
Asfel dar voiú spune tot că-am fost gîndit.
Voiú ca se-ţi iaú tronul, însă nu, că-mi place,
Ci să fac printrînsul ce tu nu poţi face.
Voiú a rupe lanţul ţerii Romănesci.
Intre noi şi Turcii, stăvilă tu esci.
Vrei să faci aceia ce Mihaii îţi spune?
Fă! căci el şi ţera ţi se vor supune,
Plini de fericire!.. îmi vorbesci de mine ?
Adevăr dici, Dómnne, mi-ai făcut tu bine.
Când mi ai făcut bine, nu sciú că-ai gîndit?
Sciú a mea gîndire eú când l'am primit,
Dómnne! nu-l primisem drept a mea tăcere
Când tu laşi să mérgă ţera la cădere.

Domnul

Şi ce rău, îmi spune, facem ţerii noi?
Căci mărirea ţerii însumi eú o voiú.

Mihai (cu intusiásm.)

Ţerile-s robite, mai ántăiú de tóte,
Şi-ale sparge lanţul mána ta nu póte.
Conjurat pe tronuí de bărbaţi mici, réi,
Al teú suflet mare s'a restrîns prin ei.
Turcii pradă ţera! numai este muncă!
Fetele din cóme florile lă-aruncá;
Junií tristi şi galbeni, grijele îi sap.
Ceí bătrani, pe gînduri, cletină din cap.
Mumele cu lacrimi p'ai lor prunci îi catá

Și le dic: „voi nasceți se fiți robi odată!
 Totul se-mlădie sub barbarul fer.
 Plângeri înecate se ridic la cer.
 Tu vorbești d'a țerii mîndră strălucire,
 Dar o lași să-o facă cei ce n'aū mărire!

Domnul

Dar de cine, spune-mi, mă voiū ajuta?
 Voi cătați amī smulge tronul, viața, da!.

(arată la boeri)

Daca sunt cu dișii, vă muștrați chiar voă!
 Pricina voiū sunteți, nu tînjiți dar noă!
 De mă duc cu turcii, se nu-mi imputați!
 Către turci voi însuși ore n'alergați?
 Când te aū prins Seimenii și te aū pus în hără,
 Către turci tu, bane, tu plecaseși érá?

Mihai.

Că nu te susținem, dreptul ai vorbit,
 Căci în tot d'auna ai desprețuit
 Gîndurile năstre pentru țera bune.
 Că mergem cu turcii? cată dar a-ți spune?
 Noi le-'ntindem mânia ca să dobîndim
 Pentru țera năstră țelul ce dorim.
 Tu te duci cu turcii ca se ți faci domnie...
 Iată ce omóră biata Romănie!
 A lua Dumnia, numai pentru ea,
 Spre a face stare, să-aibi de unde da,
 Spre-a umbla călare cu topuzu-n mână
 Ocolit de óste Ungurá, págănă,
 Spre-a purta o cucă, și a se dice Domn,
 Și a trece viața de la prând la somn,
 Dómne, nu-ī acésta o mare domnie,

Cel ce face asfel, calcă datorie,
 Nu e-la-'nălțimea tronului stăpân,
 El nu pôte dice că e Domn Român,
 Că prin bunătatea cerului domnesce,
 Că-î prin voia țerii, când țera-'njosesce:
 Sânta datorie unui Domnitor
 Este să mărească pe al seü popor,
 Să unescă tótă suflarea Română,
 Prin ne stinse lupte cu armele-'n mână,
 Eraü mari odată Domniü ne-atărnați
 Căci mureaü în lupte ca nisce bărbați.
 De acolo vine că acéstă țeră
 Nu plecase-atuncea fruntea sa sub fêrá.
 Cea mai strălucită corónă la noi
 E ceia cc-'n cinge frunți de Domni heroü.

Domnul

Și eü mă voiü bate pentru a mea țeră,
 Veți vedea cu ochii...

Mihai

De aceia dară
 Tu desfaci ostirea, țerii de Români
 Și aduci în locui cete de păgâni?
 De aceia domne, dunăreana țeră
 Sub a ta domnie Turciü o luară?
 Cel ce trece viața cu-acești venetici,
 Omenü fără țeră ce vedem aici,
 Cel ce în orgie cu femeü cobóră,
 Pentru a lui țeră, Domne, n'o să móră.
 Țera vë plătesce, că se-o întăriți;
 Nu ca se o spargeți și s'o înjosiți!
 Ea nu e moșia domnilor în lume:
 Țera poruncesce. Domnul se supune.

Ce faceți voi ore de când vă-ntronați.
 Moleșiți Români și îi degradați
 Cu orgii, cu baluri, posturi întreite
 Ce pe a lor frunte cură grămădite,
 Cumpărând tăcerea, acestor argați
 Când la Turci voi țera pradă vreți s'o dați.
 Cine duce cărma? Domnul, și Români?
 Nu! ci veneticii ce trimit păgăni,
 Ce mănăcă țera și n'au pentru ea,
 De cât cugetarea d'a o 'n genuchia.
 Și tu Domnul țerii, ce-ți dau Turcii ție,
 Ce-ți dau Curtezanii? o tristă domnie,
 Un fel de putere de pachă turcesc,
 Te fac o păpușă, și ei stăpănesc!
 Și când le va place te sparg cu trufie,
 Și țera, sdrobită, d'a ta tyranie,
 Vedînduți-căderea, venind cu ferman,
 Lovesce din palme în fie ce an.

Domnul

Tu mă mușci pe mine, șarpe veninat,

(către garde)

Il duceți d'aice!

(către armașul Mihalcea.)

Vedî a fi legat!

(Mihai esse cu garda)

SCENA VII

Cei mai dinainte, afară de Mihaiu.

Domnul

Ați vedut năpărca că-am crescut în sîn?

Fotache.

Asfel se rescólă către-al lui stăpîn!

Dan Visterul

Este demn de mórte!

Domnul (căt-re Fotache.)

Sfatul astă séră

Voiü ca se së-adune, banul voiü së piară!

(căt-re Mihalcea)

Tu Mihalcea, stränge óste de Seimeni.

Vë feriți de *roșii*, căci sunt mulți *olteni*.

Së chemați haiducii și së faceți scire

Turcilor căci póte se-'ntilnim lovire.

(Domnul esse pe ușa din stînga, cei alți prin fund, Mihalcea remăne încă)

SCENA VIII.

Mihalcea, Șingur

Lucrul se măresce! il vor osîndi.

Domnul va se-l pérđă... Së vegheđ p'aci.

SCENA IX.

Mihalcea, Florica,**Florica**

Bunul meü Mihalcea, este-adevărat,

Că Mihai întrase în acest palat?

Mihalcea

L'am veđut aicea. Este-n închisóre.

Am veđut dorința cë-aü ca se-'l omóre.

Florica

Se-'l omóre? Cerul dar ne-a părăsit?
Ómenit ne calcă. Ce dórë-am greșit?

Mihalcea

Pentru ce pe Domnul tu nu rogi, Florică?
De n'a prinde ruga, însă nici nu strică,

Florica

Së vorbesc cu Domnul? dar cë ai cugetat?
Astăđi chiar aice-el a cutedat....

Mihalcea (la o parte)

Planul meü ast lucru il găsește bine.

(tare)

Trebuí a mă duce... vei së vii cu mine?

Florica

Voiü së veđ pe Dómna.

Mihaloea

O se vië-aci.

(esce)

SCENA X.**Florica**, Singură,

Viața mea cu negru are-a se-n veli!
D'o gândire crudă sunt împovărată:
Ucigînd tiranul scap pe buau-mi tată?

(Scöte uu cuțit.

Ascuțit-î e vîrful!.. Cină-a cugetat
 Că pe vîrfu-î dîrme un amar păcat.
 Tremur! mîna-mî slabă sub cuțit înghețã.
 Nu, cã-mî este fricã sã rîdic o viațã;
 Tremur la gîndirea d'a lovi p'ascuns!
 Este mișelie!.. Spaima m'a pătruns!

(pune cuțitul iar în brîu,)

SCENA XI.

Florica; Dan Visterul.

Dan Visterul

Cum se rătăcesce tînëra Floricã
 Singurã la curte farã nici o fricã?

Florica

Fricã? drept țicî, Dane, cãci ori unde esci,
 Cîntea se retrage... adevăr vorbești.
 La tîlharî în codri, o sârmanã fatã
 Póte ca se fie încã respectã ă;
 Dar la voi, o Dane, nu poți a veni
 Farã mare fricã, farã d'a roși.

Dan Visterul

Cine-î îndrășnețul cã-a putut sã facã,
 Tînërã copilã, fapta-î se nu țî placã?

Florica

Tu!

Dan

Eũ? cum se póte? astfel stãruie cî,
 Dulcea-mî slăbiciune sã desprețuiescî?

Nu scii tu, copilă, vis de fericire,
Viața mea-n floresce în a ta iubire...

Florica

Tu iubesci, tu Dane? poți tu să iubesci?
Tu răsesci amorul chiar când îl numesci!
Credî tu că-ntr'un suflet învechit în rele,
În trădări, în intrigi, în păcate grele,
Unde-nu-î credință, unde nu-î nimic,
Tenăr, fraged, dulce, unde tot e mic,
Rece, mort, în care singură dorința
A domni, trăiesce, hrănesci tu credința
Că-o simțire dulce pôte a mai veni?
Din gunoi, o flóre, pôte resări;
Dar în al teü suflet pl'n de rătăcire,
Numai pôte nasce tănëra iubire!

Dan

Reü, gîndesci, copilă, înpotriva mea!
Cât esci de frumósă, inima ți e rea,
Tu nu stimi p'acela care-te înșină?

Florica

Pociü se stimp p'acela care nu se stimă?
Dane! când duci gîndul l'ale tele crimî,
Însuși tu, sărmane, spune-mi de te stimi?
Crima-î reü veđută chiar de cel cë-o face.
Sciü în ce cădere sufletul teü ăce.
Voiü vorbi, sărmane, numai de trădări
Ce pe tot minutul faci acestii țeri,
Orî voiü spune ție pentru-a ta rușine
Prăđile făcute d'ai tei șerbî, de tine?
Intrigile tele?.. credî că nu sciü eü
Că tu vei să péră părintele meü?

Caracteru-i nobil în neatárnare
 Nu ve place voă , inimi tãritóre !
 Unde nascã-un merit, voi îl abãteți ,
 El vã rușinéã, cãci voi nu-l aveți !

Dan Visterul

Tu me-nfrunți , o fatã?

Florica

Eú te-'n frunt pe tine ?
 Fruntea ta mãi are loc pentru rușine ?

Dan

Respecteã mãnia-ți. Ai pré mult cuvint
 Sã-o reversi , copilã , lângã-un trist mormint.
 Pãnã mãne póte, banul a sã piarã...
 Sfatul , a sa mórte va rosti desérã.
 Lucrul merge bine. Acolo voiú fi ,
 Ca se-í taie capul eú voiú stãruí.

Florica

Nu veí facã réul ce tu vií a-mí spune.
 Vai ! aliná dorul care te supune !
 Iatã, cer ertare ! Eú tã am ínfruntat...
 Nu bagã de sémã!.. tu tã-ai supãrat ?
 Eú sunt veđi, nebunã!.. ce ți-am đis réu ție ?
 Mã cãnesc ! o dómne , ai mãrinimie !
 Esci... da ..bun, esci nobil!.. Spune-mí cã-ai glumit ,
 Și ca se mã sperii asfel ai vorbit!..

Dan (Suriđind și riúicãnd'o din genuchie , cu jumãtate vocea)

Tenerã Florica , spãndurã de tine ,
 Sã trãiascã banul și sã fie bine...
 Đi-mí o vorbã numai... el va fi scãpat!

Florica

Ți-mi o vorbă numai!... om nerușinat!

(trage cuțitul.)

Daca vre odată inima-mi în mine
S'ar josi să bată, Dane, pentru tine,
Veți cuțitū acesta? o va sfășia!
Scii tu ce se trece prin inima mea?...

(cu un aer de răutate.)

Eū iubesc un altul!

Dan

Taci te rog, nu spune!

Florica

E frumos și tēnēr ca sufletu-ī june!

Dan

Oh! te rog... nu țice!

Florica

Suflet űgeresc!

Demn d'amea iubire, astfel il iubesc!

Dan

Taci, iti dic! nu 'mi spune! ți'mi cā ai spus o glumā

Se-ți resbunī! și gluma .. incā n'a fost bunā.

Sau mai bine spune-chiar numele seū,

Voiū sē sciū...

Florica

Sārmane! ca se-ī faci lui rēū!

Iatā-l!

SOENA XII.

Cei dintăi · Stroe Buşescu ,

Dan

El sã fie?...

Stroe

Eũ sunt; dar ce-ţi pasã?

(cãtre Florica)

Tu, Florica dragã, în acẽstã casã?

Florica

Voi sã ved pe Dõmna, voiũ sã-o rog, sciũ eũ!...

Stroe

Nu-ţi mai perde timdul, mieluşelul meũ,
Cãci ce põte face? iatã cine põte!

(aratã pe Dan)

Astãdi la vointã-ĩ se supun toĩ, tõte.

Dan (cu ironie)

Nobilul Buşescu astfel a vorbit?
Cãpitanul ţerii cel mai strõlucit,
Cãruia se-'n chinã Romãnia micã,
Şi ce face curtea el cu spada stricã?

Buşescu

Daca curtea võstrã face tõte reũ?

Dan

Vii se-'n frunţi pe Domnul în palatul seũ?
Sunt Visterul mare!

St. Buşescu

Iar eū port o spadă ,
Cum şi un suflet care jugul nu degradă.

Florica (punîndu-se între ei. Către Stroe.)
Tată meū, e-'n lanţuri... nu-l întărita !

Dan (eşind : la o parte,)
Va veni cuţitul şi la viaţa ta !

SCENA XIII.

Cei dinainte, afară de Dan Visterul,

Stroe Buşescu

M'a chemat la curte... are sfat să ţie...
Tu, să nu verşi umbră p'alba ta junie !
Sterge-acele lacrimi ce lă-ai respîndit !
Roa-n vieţuiesce câmpul înflorit ;
Dar acele lacrimi sunt o roă caldă
Care vestejesce orî ce faţă scaldă.
Pociū sē veđ cuţitul în inima mea ;
Dar pe tine tristă , nu te pociū vedea.

Florica

A le tele vorbe pline de iubire ,
Varsa-'n al meū suflet dulce fericire...
Facă cel din ceruri ca sufletul teū
Se nu-şi piardă , dragă , dorul cald al seū !

Stroe Buşescu

Te-'n doiesci de mine tu, frumoasă fată ?
Numai pentru luptē tu vei fi lăsată.
A le lor cunune le doresc , ţi-o spuiū ,

Mîndre la picióre-ți ca se le depuiū.
 Care 'ar fi femeia cē ar putea sē fie
 Prin atâtea daruri, d'o potrivă ție?

Florica

Stroe!

Stroe Buđescu.

Esci frumósă! și sufletul teū
 Este un foc ce vine dela Dumneđeu.
 Dulcea mea mirésă, suferă d'ați spune,
 Ceia ce me-'n pacă cu pré cruda lume
 Unde tot înclină fruntea sa sub dor,
 Este-a mea Florică, este-al ei amor.
 Visele dulci d'aur ale vieții sale
 Ea le răspîndesce peste a vieții cale.
 Ca mărețul sóre ce revarsă lin
 Mii de mii de rađe peste al nostru sín.
 Oh! Florică dragă! nu-ı a mea vedere
 Ce iubesc fața-ți plină de p'ăcere,
 Nu-ı nici auzirea 'mı care s'a răpit
 Pentru viersuți dulce, tēner, fericit,
 Nu-ı nici pipăitul care se răpește
 Când atinge păruți, sóre ce lucește,
 Nu-ı nici miroșirea care sa-'mbătat
 De mirosu-ți dulce, fraged și curat
 Ce ca o resură sunu-ți respîndesce:
 Sufletul meū tēner, sufletuți iubesc!

Florica

Lasă p'altă dată vorbele d'amor!
 Sufletul meū geme sub al morții dor.
 Tatăl meū în lanțuri... Dómna numai vine!...

Stroe

Lasă grija tătă, draga mea, pe mine!
 Tatăl teü nu pierе, iar de va peri
 Cei trei frați Buđesti încă vor muri!
 Pentru dînsul țera tóta-i întristată.
 Dar te-du d'aice, nuriósă fată!
 In palatü acesta nu! nu-i locul teü.
 Póte se-te-'n frunte saü sě-ți facă rěü.

Florica

Nu mî e frică mie de niei o-'n fruntare!...
 Adinîore-încă ..

Stroe Buđescu

Vai! ce cugetare!
 Cě-ai đis tu, copilă? spune lămurit
 Cine se te-'n frunte póte ar fi-n drăsnit?

Florica

Domnul... — Dan Visterul...

St. Buđescu

Este cu puțință?

Florica

Stroe! fii în pace, fii în cuviință!
 Tatăl meü e-n lanțuri... tu vei amăna
 Timpul altă dată d'a mă întreba...

St. Buđescu

Vino dar cu mine!

Florica

Viü; dar fii cuminte!

(eî es)

SCENA XIV.

Mihalcea, (venind din fund,)

Timpul d'astăzi este... nu găsesc cuvintel!...

Stroe și Florica p'acolo-i ȃeresc?

Iată doi, doi ȃngeri care se ȃubesc!

Am ȃubit ca dȃnșii ȃn a mea junie.

Tinerețe, vȃrstă de mȃrinimie

Unde duci tu sborul? unde-ȃi aruncat

Visele frumoșe ce m'ȃu legȃnat?

Ai sburat; și viața-mȃ nu te mȃi astȃptȃ.

Inima-mȃ la viersuȃi, nu se mȃi destȃptȃ

Ea ȃmbȃtrȃnescce ca și lutul meș...

Inșȃ vine Dȃmna... ce se-ȃ mȃi ȃic eș?

SCENA XIV.

Mihalcea; Dȃmna.

Dȃmna.

Singur escȃ, armașe?

Mihalcea

Nu! cu-a mea-n tristare.

Dȃmna

Trist escȃ tu? ce grijȃ ai atȃt de mare?

(Suspȃnȃnd)

Ne-'nsurat tu nu poȃi sȃ fi temȃtor.

Tu nu scȃi cȃt este crud și reș ast dor!

Mihalcea

L'am simȃit odatȃ.]

Dómnă

In a ta junie ?

Mihalcea

Negreșit. El stinge orî ce bucurie.
Imi aduc aminte cât am suferit,
Cât am plâns cu lacrimi... e ceva cumplit !
Inima se sparge, viața ne dobóră
Și iubirea dulce însuși el omóră.

Dómnă

Ah ! veđi astfel este ! bine-ai cugetat.

Mihalcea

Dómnă, se-1 cunóscă cum s'a fost urmat ?

Dómnă

Vai ! tu nu scii încă ! n'ai áffat nimica ?
Domnul meu iubesece astăđi pe Florica.

Mihalcea

Póte ți se pare.

Dómnă

Este adevărat.
L'am veđut eú insumi și l'am remustrat,
Chiar aici în casă. Ea vine se céră
Gracie căci banul este pus în heră.
Ași voi se cađă capul lui Mihai
Și cu dînsul dînsa... se'mi resbun încaí.

Mihalcea

Mórtea lui nu póte sęți aducă bine.
El murind, Florica Domnului îi vine :

Fară de părinte cari ar sprijini,
 Mai cu bună] voie o va dobîndi.
 Veî se-'n vingî cu totul gîndul astui reu?
 Fă ca se trăiască părintele seî!
 Ai vorbirî bărbate, frumuseî ai rare...
 Caută în ele a ta resbunare!
 Fă ca se dea Dómnai ceia cē -ar da ei!

Dómnai

Ale tele vorbe lumin ochii mei...
 Da, eî am nevoie Mihai se trăiască.
 Mulţumesc, Mihalcea, voiî se vieţuiască,
 Astfel dar voiî face. Oh! veî tu ast dor
 Imî pălesce mintea!... aî voi se mor!...
 Da! se scape Banul! ea nu-î iubesc;
 Şi cu tóte acestea, crud me îngrozesc!

SCENA XV.

Dan Visterul (întrînd pe altă uşă,)

Ei sărmane Dane!... sunt nefericit!
 Stroe are doruî, şi-ncă n'a murit!
 Inima ta, Dane, cade-'n putrejune,
 Cade-'n mişelie, cade-n moliciune.
 Ea iubesc p'altul, iar eî nu-l lovesc!
 Singur eî d'acuma me despreţuiesc!
 Vai! puterea schimbă! inima ne-'nghiaţă!
 Mi a rēpit juneţea! nu mai am eî viaţă.
 Numai prin trădare, intrigi, pēriciuni
 Mai trăiesc în lume, triste slăbiciuni!
 Vino, resbunare, înecata-'n sânge,
 Şi cu giulgiul morîii lutul lor î strânce!
 Dar ântăiî lovesce pe cel tare-al lor!
 Banul a se móră, saî de nu, eî mor.

SCENA XVI.

Dan Visteru¹, Domnul,

Domnul

Singur esci, Vistere?

Dan

Cei alți vin îndată.

Domnul

Fația ta vestesce minte turburată?

Ce Țici tu?

Dan Visterul

Se-'n trebă când ne contenit

Cresce, cresce focul ce l'a respindit

Banul și Bușesci? țera-î în mișcare,

România mică cuib de turburare -

S'a sculat spre tine... tronul s'a clătit,

Tronul se déramă... Cei răi n'aū murit!

Domnul

Ce Țici? cum se pôte?

Dan

Ține și citește!

(Ți dă o scrisóre)

Preda Stegărescu iată ce-mi vestesce.

Domnul (citind)

Lucrul greū Ții pare! ce-î dar de făcut?

Se trimitem Turcii... nu perdē un minut!

Dan

Se trimitem turcii? ce ne folosesc
 Pe cât capul certii încă viețuiesce?
 Nu se vor supune, decî ne v'om lupta;
 Sórșii unei lupte tronul vei lăsa.
 Banul mort odată, toți se vor supune,
 Fără se se lupte.

Domnul.

Vorbele-ți sunt bune.
 Sfatul se se ție! banul va peri.

Dan

Dar Buțesci, Dómne?

Domnul

Ii v'om lánțui
 Chiar acéstă nópte.

Dan (la o parte)

Planu-mi isbutesce.
 C'uu Domn slăv, ministrul e cel ce domnesce.

Domnul

Ce ȓicî?

Dan

ȓic în mine că Domn ager esci,
 Spre mărirea țerii, Dómne, să trăiesci!

Domnul.

Cu cei alți Buțescu voiü aici să vie:
 Dupe sfat, se-l prinďa!

Dan

Asfel a sã fie.

SCENA XVI.

Cei dinainte , Fotache ; Dima clucerul ; Visterul Teodosiũ , clucerul Vintilã ;
Stroe Bușescu ; Mihalcea.

Domnul

Șađã fie care!

Dan (cãtre Mihalcea.)

De te va-'ntreba

Domnul , ce se đice priu popor ceva ,
De Michai , tu spune cã-i o sãrbãtore ,
Cã toți vor se-'l vadã în spunđurãtore?..

Mihalcea

Nu-i așa!

Dan

Ce-ți pasã?

Domnul

Dragul meũ armaș ,
Ce sciri ai ? ce đice ómenii-'n oraș ?
Sunt voioși sã vadã pe Mihaĩ în fãrã ?

(Dan îi face semn sã đicã afirmativ.)

Mihalcea

Scirea cã-i în lanțuri , a cãđut pe țerã
Spãimintind tot omul , toți îl tinguiesc ;
Iar pe tine , Dómne , toți , toți te tijnesc.

Domnul

Taci! nu scii nimica!

Mihalcea

Tu m'ai întrebat ;
Am răspuns aceia ce-î adevărat.
Nu minț nici odată.

Domnul (către Fotache)

Dă citit ori spune ,
Mare logofete!

(către Mihalcea)

Tu n'ai semne bune
Se te duci departe !

Fotache,

Am se vă supuiū...
Banul de Craiova...

Stroe Bușescu

Scii cē-o sē ne spuī...
C'a voit sē fugā pēriciunī sē pōrte
Pe la turcī!... fugit-a sprē-a scāpa de mōrte.
El vrājmași mulți are ce cumplit îl sap,
Cē-ar voi sē-l vadā māne fără cap.
Fuga-ī nu-ī o crimā! Cē-a sē dovedescā
C'a voit sē mērgā Domnul sē pārască ?
Nu-ē nici o faptā: numai un prepus.
Deci la ce pedēpsā pōte fi supus ?

Dan

Cel ce-și lasă locul unde-ī dregător
In ascuns și fuge, este trădător.

Stroe Bușescu

Nu Țiceai tot astfel cînd din bătălie,
Cînd cu Radu-Popa, ai fugit în vie...
Esci michel!

Fotake

Țici vorbe ce nu te cinstesc!

Sfroe Bușescu

Tu vorbești de cinste? Țe! mă rătăcesc!
Tu ce sub Pătrascu căutași de pungă
Și măncași falanga, c'aveai mîna lungă!

Visterul Teodosiū:

S'a schimbat Bușescu! dupe cum gîndesci,
Suntem toți netrebici?

Stroe Bușescu

Tu, Vistere, esci!
Iți aduci aminte? ai făcut s'e piară
Sub *Cercel* trei ómeni, cei mai buni din țeră,
Vornicul Mihale, banul Dragomir
Paharnicu George... și s'e nu mă mir?
T'e-ai spurcat la sînge cum se spurcă-o f'eră..
Este cald, Vistere, sîngele de ț'eră...

Dima Clucerul

N'ai nimica, Stroe, ție-ați muștra?

Stroe Bușescu

Am și pentru tine cu ce t'e-'n f'era.
Sub feciorul Mircii dat-ai îndemnare

De periră, Radu de la Drăgoesci
 Și-âlți vr'o dece, dupe învătări turcesci.

Domnul

Dar nu-ți șade bine a-'n frunta, spătare,
 Sfetnicii Domni! faci greșală mare!

Stroe Buțescu (riđind)

Astia sunt sfetnici? Dómne, vei să riđi!
 Tera le dă tótă numele de *giđi*!

Când d'acești nemerici Domnul s'ocolesce
 Tronul se degradă, Domnul se-'n joscesce.

A trecut pe lume Domnul-Dumneđeu,
 Temelia veche, pudredă, cu greú,

Tremură, se surpă; sceptrele d'aramă
 Se sdrobesc, și robii férele sfăramă.

Auđiți departe printre vint gemînd
 Sánta neatárnare noi idei vársînd?

Impărații lumii, tari, puternici fórte,
 Se grăbesc se-'n pace íngerul de mórte

Insemnând pe stégul vechilor credinți
 Vorbele în locul de *tirani* „*părinți*!”

Mumaí voi, slabi încă, orbi prin cugetare
 Stăruiți pe calea lumii cei barbare!

Omorînd pe banul cređi se-te-'n tăresci?
 Dómne, fie-ți scire, că maí mult slăbesci.

Tronul se-'ntăresce când pe fapte bune,
 Pe dreptatea sántă Domnií sciú a-l pune.

Nu stropiți cu sânge a le sale scări!
 Sângele drept nasce urí și rěsbunări!

Domnul

La vorbirea-ți aspră am avut rěbdare.
 De politici lucruri n'ai scii nță mare.

Lumea pentru tine pare chiar un raiu ;
 Omenii , toți îngeri ! slabe gânduri ai !
 Interesul este lanțul ce supune
 Și sub dînsul numai omul mișcă-n lume.
 Cugetele nalte de care vorbesci
 Sunt în tot-d'auna vise nebunesci.
 Toți le port pe buțe , ca se nă-amăgescă ,
 Când ei vor , sărmane , ca se ne lovescă .
 Banul cere tronul-mi ; luptă pept la pept ;
 Cată ca se m'apar ; este-al meu bun drept .

Stroe Buțescu

Domniî dinainte-ți ce folos avură
 Ucigînd boerii ? căci ei tot cădură .
 Nu vedeți voi ore morțile ce dați
 Că mai mult desvótă certele-'ntre frați ?

Domnul

Mă retrag în casă-mi se gîndesc în pace .

(Se scólă , toți îl imitędă .)

S'auđim de bine !

(Domnul ese prin ușa din stăunga , făcând lui Dan Visterul semn se mai
 rēmăie .)

SCENA XVII.

Dan — singur

Lucrul merge bine — singur el s'ucide .

(boerii es)

Domnul (revenind)

Sē nu perdem timpul... trebuie a-l închide
 Chiar în astă nópte ! este îndărjit...

Ei vor se mi rădice viața, negreșit!
 Veți închide, Dane, cei alți frați d'odată!

Dan

Dar Florica, Dómnă, a lui Mihaî fată?
 E cu dînșii, póte se ne facă reu?
 Stroe, scii? el este drăgușorul seú?

Domnul (cu mánie.)

Asta nu se póte! sémănă minciună!

(la o parte.)

Ce lovire crudă!

(taro)

Sciú că-î cam nebună,
 Dar nu cred acésta...

Dan

Insumi am vedut.
 Am vedut'o-'n brațe-î!

Domnul (la o parte)

Deú! sunt abătut!
 Dar lui ce îi pasă? póte c'o iubesc?
 Il omor!... S'o-nchiđă? ce-mě folosesc?
 El o s'o vegheđe... heî! l'am priceput
 De ce va s'o-'nchiđă!...

(tare)

Cum dicit că ai vedut?
 Ochii pot se-nșale... se mi-o lași în pace.
 Iar acuma plécă datoria-ți face

(Dan ese)

SCENA XVIII.

Domnul (singur)

Ea iubesc p'altul! chipu'i tericit
 Sub a lui vedere p'ote că-a roșit;
 Fruntea-i mîndruliță ca plăpînda flóre,
 P'al lui sîn, ferice s'a-nchinat ea óre!
 Cine p'ote-amî spune? ale lor suflări
 S'aũ unit rēpitate de lungi sărutări!
 Un fior de gheață trupul meũ coprinde,
 Tremur! tot d'odată fruntea mî s'aprinde!
 De ce nu sunt liber! tron neînblîndit!
 Pentru-o fală sécă tu m'ai lănțuit!
 Cum ori cē nemernic gîndul își robesce
 Pentru-un colț de pîne care lui lipsesce?
 Voi cărtiți robia, ómeni negîndiți,
 Nu sunteți voi robi; Domniĩ sunt robiți!

SCENA XIX.

Domnul. Mihalcea Armașul.**Domnul.**

Ce veĩ tu Mihalce?

Mihalcea

Dómee -- tu voiesci

Ca se-'nchiđă 'ndată pe trei frați Buđesci?
 Cē-aũ făcut Buđescii? cine mi-i părăsce!
 Dóme, Dan Visterul scii cum îi urasce?

Domnul

Cată se-i închidă! toți sunt trădători.
 Țera-i înecatã de turburători.

Mihalcea

Toți ai tei ministri câți se deșirară,
 Țis'a-i că clocesce turburari-n țără
 Numai ca să pîrdă pe cei ce-i urăsc...
 Dómnne, dă-mi odată voie se-ți vorbesc?
 Eú ținém cu tine și cu tronul teú
 Cât nu póte ține nici un fratě-al seú,
 Căci era-i cu țera; astăđi nu mai esci!
 Astăđi dar în mine să nu mai gîndesci!
 Iacă-ți armașia! dă-o l'altul care
 Pentru un post își schimbă a lui cugetare.
 Și mai află, Dómnne, că m'am lepădat
 Ca să pociú cu cinsté ca se te combat.
 Cel ce stănd în postu-l ce-i încredințéđă
 Domnul, și-'n potrivă gînd reú îi păstréđă,
 E mișel! tēlharii nu-s'atăt de rēi!
 Astfel nu fac însă toți ministrii tēi!

Domnul

Aste vorbe, mie nu-mi fac rea mișcare.
 Nu le laud; alții aibă-le-'n mirare!
 Eú mă mir de multa cutedare-a ta!
 Și d'amea rēbdare!... voiú mai cugeta!...

SCENA XX.**Domnul** singur.

E cinstit, dar simplu, cinsté și prostie
 Un bărbat ne trebnic fac din el să fie.
 Dar se-nturn gîndirea către dulcea mea!
 Este timpú a merge; o voi mângăia;

Singură! căci banul este la-'nchisóre.
 Voiü culege-'n nópte astă dulce flóre
 Ce se desvoltedă... timpul estë-umbrit,
 Pare că mă-ndémină a fi fericit.

FINELE ACTULUI I.

Domnul

SCENA XX.

Domnul

ACTULU II.

SCENA I.

O Cameră la Mihai banul acasă,

Fiorica (Singură)

Nóptea-naintéďă... Stroe nu s'arată!
Sfatul încă ține... ă sărmane tată!
Eú ghicesc durerea sufletului teú
Tótă-acea durere, părintele meú?
Tu ce mori, parinte, ca se scapi de féra,
Aste turme róbe din acéstă țérá,
Cát frumosuți suflet cată a fi sdrobit
Când veđi astă țérá, ast popor robit
Căruia dai viață și ne-atárnare,
La durerea-ți săntă stând în nemișcare!
Mai cumplită-i lumea de cât Iadul, deú!
Cel puțin în Iaduri, numai omul reú
Suferă! în lume cel reú viețuiesce,
Cel reú triumféďă; cel drept se muncesce!
Oh! nebun acela caré-a suferit
Și mai află traiul demn d'a fi iubit,
Viața nu merită prețul care-i face
Omul! vino, vino, mórte, dulce pace!
Mórtea-i fericirea.. Dómne, fă sě mor!

(gîndinduse puțin)

Iartă, Stroe dragă, al Florichii dor!

SCENA II.

Florica, Stroe Buđescu

Stroe (venind repede)

Dorul teü , Florica , e frumos ca tine !

Florica

Stroe ! vin ! ce scire porți tu pentru mine ?

Stroe

Nuți port nici o scire , păsărica mea...

Despre Banul măne dragă v'om vedea....

Florica

Ce se fac ai nostri ?

Stroe

Tu nu scii nimică...

Asfel , îți voiü spune , dulcea mea Florică.

Me-ntorcém a casă de la sfat : d'odată

Veđ de turci în umbră casa-'nconjurată...

Trec dar înainte... Ce'i alți negreșit ,

Câți erau acolo s'or fi respîndit ?

Eü veniü a-ți spune... și d'aici m'oiü duce

Daca veï , aice pe toți ai aduce ?

Florica

Fă ce ți place ție . Esci stăpănul meü...

Tot ce veï , ce-i bine , Stroe , voiü chiar eü.

Stroe

Ce vorbesci , Florică , juna mea mirésă ?

Eü sunt robu-ți , dragă și tu , mpărătésă !

Căci aceste lanțuri care tu mi ai dat
 Suut de ruje dalbe... Sunt dragi de purtat.
 Impărații lumii, dulcea vieții mele,
 Ar voi să porțe lanțurile te!

Florica

Ah! amorul fraged, dulce-amăgitor
 Peste toate varsă fermec răpitor!
 Toate le ridică, le dumnezeesc!

Stroe

Ca să fii o dee, nimic nu-ți lipsesc!
 La privirea-ți dulce sórele-i gelos.
 Ruja, rușinată pléca fruntea jos.
 Dumneđeű, copilă, ti-a dat viețuire
 Ca s'aminte lumii mândra-ı strélucire.
 Omenii în tine cerul îl privesc,
 Sufletul teű varsă un parfum ceresc...

Florica

Stroe, ce dulci vorbe!

Stroe

Cât de dulci să fie,
 Pe Florica dulce tot nu mi o descrie.

Florica

Mă iubesci mult, Stroe?

Stroe

Daca te iubesc?
 O beție dulce! foc dumnezeesc!
 Sufletul meű sbóra către lumii senine.

Viața, mi se pare, că s'adună-'n mine.
 Timpul sbóia, fuge și din sborul seü.
 Pare că-mi șoptesce de numele tēü!

Florica

Ce ciudate vorbe! ele-'mī par streine!
 Voiü sē fiü iubită cum esci tu de mine,
 Cum iubesce-un suflet nobil, înțelept,
 C'un amor ce-'n suflă laudă, respect.
 Cum iubeaü părinții când căsătoria
 Incă fostă fiica-Cerului... junia,
 Către bătranețe sē pótă vorbi
 Despre-a sa iubire fără d'a roși.
 Stroe, fie-ți scire, eü iubesc n'ainte.
 Tēra, neatárnarea, și p'al meü părinte.
 Se nu cați amorul cum la-mpodobit.
 In tragedii ceia care n'aü iubit,
 Poetii, — o bólă înspăimântătoare,
 Care negurédă-al inimii sóre,
 Care se fălesce cu tot cē-are reü,
 Cu tot ce-l cobórá dupe tronul seü.
 Face de se sterge însuși datoria,
 Tot ce nobilédă inima.....

Stroe

Betia
 Care mă repesce, o sufletul meü
 E curată, săntă cum e Dumneđeü!
 Când se vie đioa când se đic eü ție
 Inaintea lumii: *Dulcea mea Sosie!*

Florica

Când acéstă țéră lanțu-și va sdrobi.
 Nu voiü cresce pruncii robī în viață a fi!

Stroe

Suflet nobil! sânge fără de prihană!
 Recunosc în tine nobila ta mamă.
 Lanțurile țerii se vor fărâma,
 Ori voiți perde viața, jur pe viața ta!
 V'om scăpa pe banul; îi vom da putere
 Să rîdice țera din a sa cădere...
 Capii părții noastre merg se-î reunesc?...

Florica

Dute! Dute! Stroe!

Stroe

Merg ... dar, ce gîndesc?...

Florica

Ce? vorbește, Stroe!

Stroe

Tremur se vorbește?

Eă mă duc la mörte. La ori ce-ntimplare,
 Ingerul meu dulce, dă-mi....

Florica (Suriđind)

O sărutare,
 Pöte ceri tu mie? este cea dintăiü,
 Dar aici pe frunte...

(Stroe sărută fruntea Florichii)

Eă aici remăiü.

(Stroe ese)

SCENA III.

Florica (Singură)

Aă se vie-aicé ca se hotărăscă
 Planul de sculare...ău se isbîndéscă?
 Vai! în astă nópte ei nu-l vor lovi
 În ascuns? acésta încă póte fi.

SCENA IV.

Florica, Mihalcea**Mihalcea**

Am veduț lumină ... tu vegheđi îmi pare?
 Ai cuvînt durerea este fórté mare,
 Ca se poți închide ochii, fata mea.
 Ți voiú da sciință în destul de rea.
 Dupe sfatul mare, ordine fu dată.
 Ca se prindă, dragă, pe Budesci îndată.

Florica

Adevăr? dar cerul nu-i vor ajuta!
 Voiú p'al meu parinte al îmbrățișa!
 Nu-pociú eú, Mihalce?

Mihaicea

Sé mai ai rébdare!

Florica

Al ucide. n umbră nu sunt-ei în stare?

Mihalcea

Póte... la Craiova i a trimis călăi
 Se-i ridice viața.

Florica

Omenii sunt răi!

SCENA IV.

Cei dinainte. Dan Visterul.

Dan (intrînd)

Ce ? p'aici, armășe ?

Mihalcea

Iată ce-ntrebare
Eă voiam a ți face ; dar cu ce-ntimplare ?...

Dan

Am veđut lumina...

Mihalcea

Eă când am venit.
Tot responsă-acesta l'am imbrobodit

Dan (către Florica.)

Nóptea, s'adinesce, și Florica dulce
Încă priveghedă ne vrînd se se culce ?

Florica

Asta mă privesce !

Dómnă

Ce ? te necăjesci ?

Florica

Fac ce voiă în casă-mă... se nu te-ngrijesci !

Dan (către Mihalcea)

Lasămă cu dînsa!

Mihalcea

Nu-ți mai face muncă!

Dan (tot către dînsul)

Sunt al teü mai mare, îți dau chiar poruncă.

Florica

Seđi, te rog, cu mine?

Mihalcea

Eü voiü sta p'aci.

Dan (către Mihalcea)

Te gîneesee bine, căci te voiü sdrobi...

Mihalcea (riđînd tare)

Iată marii țerii! când printr'o trădare
 Aü luat în mână cärma, li se pare
 Că lë-a fost venită de la Dumneđeu!
 Că drept aü la dînsa, drept a face reü!
 Drept se prade țera, se nedreptățescă,
 Drept ca se ne-nfrunte și se në-umilëscă;
 Că-ar fi fost făcute, țără și popor,
 Chiar de cer, së fie o moșië-a lor!
 Înțeleg ca s'aibă drept së cärmuiescă,
 Înțeleg ca s'aibă drept së mostenëscă,
 Cel ce pentru țără a făcut ceva,
 Fapte mari, frumoșe tótă viața sa;
 Dar nu pociü pricepe së dau ascultare
 Celor ce domină numai prin trădare,

Ne purtind alt merit de cât că sunt furi
 Saü se fure lasă!

Dan

Om nebun! injuri!

Mihalcea

Care n'aü alt merit de cât că lipsesce
 Cinste, ne'atárnare! lipsă ce-i cinstesce!
 Vai! amar de țera ce va suferi
 Pe stăpâni ca tine, fără d'a roși!
 Căci ea dovedesce, că-i cu totul mórtă!
 Saü că meritédă amărîta-i sórtă.
 Ați găsit, Vistere, popul bun și blind
 Și ve faceți jocul cum vă trece-'n gând;
 Il credeți că móre, că se degradédă,
 Când el dórme numai și se cercetédă.
 Dar luați aminte a nu destepta
 Leul care dórme, căci vă va mânca!

Dan

Ți ai perdüt deü mintea pân la nebunie!
 Nu sciü ce mă ține de nu-ți daü eü ție
 Fécele de brațe?... nu sciü cum mai esci
 Mare-armaș, când tronul blestemî și hulesci?

Mihalcea

Nu hulesc eü tronul, ci p'acea care
 Îi degradă scara, prin a lor urcare.
 Cum faci tu, ó Dane, ó stăpânul meü!

Dan (mergînd cître uşă şi chemînd)
Voi, haiduci, îndată!...

(Cître Mihalcea)

Te voiî face-cû!

(haiducii ungurî intră)

Dan (cître haiducii)

Voi, legaţi p'această! iar p'această fată
O duceţi d'aice!...

(haiducii se reped cître Mihalcea. Acesta trage Sabia şi rînesce cîţi va,
ei se retrag.)

Mihalcea

Inapoi! căci, iată!

SCENA VI.

Cei dinainte, Domnul.

Domnul

Ce se trecë-aice?... Dan!... Armaşul iar!

(haiducii es)

Mihalcea

Vre se mē gonēscă într'un chip barbar...
Vre se ducă fata ca s'ō-nchidă...

Domnul

Ōre?

Dan

Minte!

Domnul (către Florica)

Spune mie, drăgălaşă Flóre ?

Florica

Drept a şis armaşul.

Domnul (către Dan)

Dane ! ce-ai făcut ?

Iti vei perde capul... mergi, om prefăcut !

SCENA VII.

Domnul, Florica, Mihalcea.

Domnul

Teneră copilă, Domnul cerë-ertare
Pentru Dan ? veđi, este negreşit uitare
De respect din parte-ı către-acet cămin !

Florica

De nefericire sufletul mi e plin :
Nu se mai rënesce... Dă-mi p'al meu părinte ?

Domnul

A se-ı veđi îndată ce vei fi cu minte.

Mihalcea (a parte)

Ce-şı va perde mintea ! o tirani tirani !
N'aţi schimbat nimica de veacuri de ani !

Domnul (către Mihaleea)

Poţi se plecı !... aicea nu mai trebuiesci,

Florica (către Mihaleea)

Ce auđ ? vei óre se mă părăsesci ?

Mihalcea (către Domn)

Voiu pleca în urmă ..

Domnul

Cađi în nebunie.

Mihalcea

Să veghez asupra-ı eu am dătorie.

Domnul

Se vegheđi asupraı, în potriua mea?
Negreșit, ca mintea ți se face grea ..

Mihalcea (cu mirare)

Dómne ! ce ceri mie este înfruntare,
Umilință crudă... Cere îndreptare.
Sunt armaș dar scie numai Dumneđu,
Sunt armaș al țerii, iar nu robul teđu.
Sunt ıa ta voință, te ascult, se cade;
Dar nu și la fapte ce ađu se degrade!
Fapte rușinóse ce nici n'am gindit...
Mai ăntăiđu de tóte eđu sunt om cinstit.
Dar o sciđu că cinstea n'are drept să fie
Unde e puterea, iamı ce mi ađu dat mie!
Ia ce este-al vostru : armașia mea;
Cinstea însă, dómne, nu mi-o pođu lua.

(Scóte Sabia și o aruncă ıa piciórele Domnului.)

Și acum sunt liber ! ó ce fericire;
Se s'abată jugul dup' a ta gindire!
Pare că în lume din nođu am venit!

Florica

Este fericire să rămăiđu cinstit.

Domnul (cu ironie)

Iți lipsește numai clopoței pe spate
Și mai mulți din palme furios ați bate.

(devenind serios)

Veți plăti cu capul nebunia ta!

Mihalcea

Măne și-astă noapte eu aici voiți sta.

Domnul

V'om vedea îndată!

(Domnul ese)

SCENA VIII.

Mihalcea ; Florica**Florica.**

Mulțumesc eu ție!

Suflet mare, nolib în măriniemie!

El s'a dus s'aducă turci din garda sa...

Fugi curind...

Mihalcea,

Florica, nu te voiți lăsa.

Voiți muri mai bine! îmi aduc aminte,

Ma scăpat de mörte bunul teü părinte

Intr'o bătălie... viața-i sunt dator:

Pentru a sa Florică voiți acum să mor.

Florica

Îți păstrédă viața pentru al meu tată,
O se-ți trebuiască... plécă acum îndată,
Oh! te rog, Mihalcea?

(fii ia mână)

Tu de vei scăpa,
Pentru el, Mihalcea, poți să faci ceva...
Dute! nu te teme! port cuțit în mână.
Este încă timpul când ori ce Română
N'are trebuință spre ași resbuna
Prin bărbați, rușinea care-ar încerca.
Ea pădesce cinstea; singură-o resbună,
Și acéstă pață este cea mai bună...
Dute!

Mihalcea

Fieți voia, dacă astfel vreți!

Florica

Plécă! fii pe pace, am ómenii mei...

(Mihalcea ese)

SCENA IX.**Florica** (Singură)

Domnul o să vie... are se-ntélnéscă
Pe Buđesci aice.. viață omenéscă,
Cât esci de amară! până la mormint
Ca s'ajungi ce lupte aici pe pămint
Bietul om nu are, tóte pentru mórte!...
Să răbdăm dar jugul durerósii sórte.
Cine scie óre pentru ce-am născut.

Dumnezeu el scie de ce nă-a făcut,
 El dar îngrijască de a lui făptură.
 Să primim lovirea fără de murmură!

SCENA X.

Florica ; Domnul cu Turci.

Domnul

A fugit ?

Florica

D'atuncea.

Domnul (către Turci.)

Voii acum, plecați ?

(Turcii es)

Iată și ai noștri credincioși soldați!

Florica

Turcii ? tristă sôrta unui Domn Român
 Ce nu afla sprijin de cât în păgân !
 Și mai tristă încă celui ce domnesce
 Cu streină ôste care-l ocrotesc ?
 Unul ca acela, de Români urit,
 De streini adesea e desprețuit.
 Când un Domn își perde dragostea în țără,
 Își slăbesce încă sprijinul d'afară.
 Cei streini te apăr, cât esci apărat
 De ai tei ; te lasă când esci lepădat.
 Mai curînd streinul pe un om jertfesc
 De cât pe un popol...

Domnul (apropiindu-se)

Ce te amăgesce?
 Altoră le lasă astfel a vorbi!
 Viața ta e viața crinului d'o di;
 Strălucesce-în lume și ne-'mbată dulce
 Că-a ta frumusețe ce pe vînt se duce!

Florica

Dómne! este nópte... vorbele n'au loc!

Domnul

Nópte în ainea astor ochi de foc?

Florica (Strigînd fata din casă)

Daca-ți place vorbă, s'e ți trimit pe cine...

(Cei din ainte : Maria)

Florica

Șeđi aici, Mario, și de vorbă-l ține!

(Ea fuge p'oușa din stînga)

SCENA XI.

Domnul ; Maria,

Domnul

Deci, me dete-afară!

(către Maria.)

Scii tu cine sunt?

Maria

Tu ești Domnitorul din acest pămînt.

Domnul

Veî s  fiî avut ?

Maria

E ? oh! ce plăcere!

Domnul

Ține ast  pungă, voi  a ta tăcere:
Se m'ascund aicea unde va, primesci?

Maria (resping nd pungă.)

D mne! ține-ți pungă. Re  'm  b nuiesci!
Nu voi  face-ac sta... p te ca se-mi strice.
C nd oi face ruga seriă, ce voi  ȓice?

Domnul

Ce? mai rogi tu cerul? pre sufletul meu!
Ce-a făcut din tine bunul Dumneȓeu!
Se te-'nchină tu inc  la  nalta p l ?
Te-a făcut urită, te-a făcut schid l ;
Cine-ți vede fața, trebuie a sci,
Simte ne plăcere de a te privi
Asfel c  în lume tu esci ca o m rt .
Nimeni n'o se lege s rta că-a ta sórtă.

Maria

Trist vorbești, tu d mne; dar, ȓeu! ai cuv nt!...
Am născut urită... și-'ntristată sunt!
Inș  lumea m ne  re ce-mi va ȓice?

Domnul

Lumea? Oh! dar lumea te-a făcut ferice?
A-'ngrijit de tine de c nd ai născut?

Ți-a fost sete? lumea óre te-a sciut?
 Ți-a fost fóme, lumea te-a-ntrebat pe tine?
 Datuți-a mijlóce cum sè fii tu bine?
 Măne de vei perde ochii, vei peri
 Nimenea de tine nu va îngriji,
 Și mai ai tú grijă de o lume crudă
 Ce-va dice măne? cautăți de trudă!
 Veđi a ta stăpână? lumea ta pe ea
 A-ncărcat de daruri, o copila mea;
 Laude cinstire, đestre ce se póte,
 Nu sunt pentru tine; pentru ea sunt tóte.

Maria

Dómne! mult đici bine! tocmai cum simțiam,
 Și cum a o spune astfel nu putem.
 Intră dupe ușă și se fii ferice!

(ia punga.)

Domnul,

Bine! tu vei spune că-am plecat d'aice!

Domnul (la o parte)

Aur! crudă cheie ce o potrivesci
 Pe orí ce mic suflet! numai tu domnesci?
 Ție se închină tot ce-aici în lume,
 Viețuiesce, are o ființă, nume.
 Domnii și-mpărații! Tu faci a uita
 Patrie, virtute, prin puterea ta!
 Unde esci, acolo viața înflorește,
 Ochiul lumii vine; acolo đimbesce
 Orí și care suflet, laurii-omenesci
 Se depun acolo unde te găsești!
 Sufletele slabe tu le faci se cađa

Și pe toți, prin tine, toate se le vaică.
 Tu ești ce Idolă ce-î ce te hulesc
 Unde nu ăscî, cei mulți, tot disprețuiesc!
 Vai de omu-acela care nu te place!
 Căci singurătate lângă el se face!
 Tu atragî la unii, rude, ăspî iubiți,
 Lipsa ta-î gonesce...

Maria

Dómne! vė grăbiți!

(Domnul se ascunde dupe Cortină ce învelesce o uşă)

SCENA XII.

Maria : Stroe Radu, Preda Buđesci, Calomfirescu, și alți conjurați.

Stroe (cătře Maria.)

Unde e Florica?

Maria

Merg a o chema...

Stroe

Spune-î că Buđesci vin spre a cina.
 Cu Calomfirescu!

Maria (la o parte.)

Dar cel după uşă?

Calomfirescu

Ce sbărcesce nasul ast chip de păpuşă?

Stroe

Lasă-o, Calomfire, n'ó mai ameti!

Preda

Manta, Baba Novac, óre n'ar veni?

Radu

Eũ le-am dis sã vie...

Domnul (dupe uşã)

Ce vor ei a face?

(Serbii preparã o masã pentru cinã pe care pun bucate, vin etc.)

Calomfirescu (privind pe şerbi)

Iatã nisce mutre ce nu pré îmi place!

Sémãná iscóde!..

Preda

Şerbiĩ-n Bucuresci

Cei mulţi sunt iscóde... datine grecesci

Radu

Spun cã le plãtesce astã meserie

Dindu-le prin case voie de hoţie!

Stroe

E sistem şĩ-acesta, astfel e cu toţi.

Fĩţi de partea nóstrã, apoi fĩţi chiar hoţi!

Dar sã ai tu frunte mĩndrã şĩ curatã,

De nu esci cu dinşĩr, fruntea-ţi e pãtatã!

Cela ce nu furã când e dregãtor,

I se dã numire de resvrãtitor.

(riđĩnd)

Stricã meseria!

Radu

Ce n'ar da să scie
Că suntem aici!

Preda

Póte că o se vie?

Calomfirescu

Pe aici să vie? mă cam îndoiesc.
Căți or fi la număr, eū mă-mpotrivesc.

SCENA XI.

Cei dinainte; Florica.

Florica.

Ve puneți la masă!...

Calomfirescu.

Vino lângă mine,
Dulce verióră?

(șed toți la masă)

Florica.

Nu me simț pré bine!

Nu cinez.

Stroe.

Florico, să te îngrijesci,
 Măne, cine scie, ai să pătimești...
 Curtea să silesce pe Mihaî să sfarme.
 Măne dar poporul îl chemăm la arme.

Domnul (de după ușă)

Hem? ce dice óre?

Calomfirescu.

De va cuteza
 Să'l ucigă, lucrul alt drum va lua!

Stroe.

Țera numai pôte suferi o stare
 Care o sdrobesc! rana este mare!
 Turci sunt în țéră, pradă și omor:
 Tot închină capul sub cuțitul lor.
 Domnul pus'a darea cea neauđită,
 Să dé tot țeranul câte-un cap de vită.
 Turcilor! bogații daū pentru săraci,
 Căci numai sunt vite!... Cete de Mirzacî,
 Pradă ce remene! Satele, lăstate,
 Cărduri mari de ómeni umblu speriate,
 Flămenzind p'o cale ce nu are țel,
 Dacă nu, să plece capul sub oțel.
 Geniul de mórte astăđi învelesce
 Patria lui Mircea! Inima slăbesce!
 Dece saci de aur Domnul e dator.
 Cine îi plătesce? ast serman popor!
 Cel ce are stima țerei sele, pere;
 Nu îl vede bine cei de la putere.

Cel ce pradă țera, e înbrățișat!
 Cel ce vinde țera, este lăudat.
 Fata, sóța, muma de Turci înfruntate
 Sunt sub ochi nostri; case despoiate.
 Și moșii răpitate de acei mai mari!
 Și cu tóte astea ei sunt încă tari!
 In acéstă țéră nu-mai este viață?
 Numai e o țintă? inima înghiată!
 Dacă este viață, pentru ce tăceți?
 Ce asceptați voi încă? óre nu aveți,
 Pe a vóstră frunte încă indestulă
 Urmă de durere, de rușine, hulă?
 Dacă n'aveți viață, încetați să fiți,
 Căci l'al vieței sóre numai trebuieți.
 Cînd un ném nu are datorie 'n lume,
 Nu mai trebuesce! péră al seú nume!
 Dacă din potrivă viață mai aveți,
 Alergați la arme și pe Turci cădeți!

SCENA XII.

Cei d'inainte; Mihalcea, Manta. baba Novac.

Stroe.

Baba Novac! Manta și Mihalcea, iată!

Mihalcea.

Fraților! o viață am ș' o daú fericé,
 Ca să cadă jugul Turcilor d'aice!
 Să murim odată! Eú nu voiú să per
 Gărbovit de friguri, ei d'un nobil fer!

(Ei închină.)

Stroe.

Frați! paharu-acesta lui Mihaî închin!

Toți.

Să trăiească Banul!

Mihalcea.

Dați'mi mie vin!

Să trăiască Stroe! și voi, fi de țără,
 Ve uniți cu toți, să scăpăm de țără,
 Pe această mamă ce'i a tuturilor;
 Și uitați voi ura ce-a fost în popor
 Și boeri; n'ainte să scăpăm pe țără,
 De păgîni; vrajmașii țerei sunt afară!
 Nu cîrțiți asupra Domnului, o frați,
 Domniî pe tot anul sunt de noi schimbați,
 Și de toți se plînge țera romînescă!
 N'a putut nici unul să o mulțumescă.
 De sunt reî, nu este pricina din ei.
 Ei sunt, o urmare, o copii mei.
 Din robia țerei către Turci. Vreți bine
 Ca să scape țera d'ori și ce asprime?
 Ve uniți cu toți, spargeți jugul reu,
 Dela Turci! acesta este drumul seû.
 Reul e în țără, dar pricina'i vine
 Ađi ca tot-d'a-una dela țeri streine.
 Când vom sci a sparge jugul venetic,
 Nu ne vom mai plînge, deû! întru nimic!
 Nici de Domniî țerei pentru nepăsare,
 Nici de capi țerei pentru-a lor trădare.
 Sunt cum sunt streinul care îi numesc,
 Ori îi scot; alégă'i némul romînesc.
 Însă némul singur, slobod, fără dare

De vr'o socotélă la streinî orî care,
 Și cu legî făcute numai de români,
 Numai de ei singurî și de tot stăpîni,
 Și atunci și Domniî vor lua schimbare.
 Și dptatea sântă, chip de desvoltare.
 Când să veđ eú încă frații meî români
 Apărând cu peptul țera de păgîni?
 Acvile străbune fluturând p'ostire
 Ș' aretându'î falnic calea la mărîre?
 Ast-tel ca un mîndru suflet strămoșesc?
 Cete după cete voiú să le privesc
 'Naintând la luptă! armăsari în spume
 Ca o vijelie năpădînd pe lume,
 Spulberând vrăjmașii spartî și umiliți,
 Și'notând în sânge până la copiți!

Domnul (după ușă.)

Îți voiú da eú sânge!

Baba Novac.

Ce ostășî aveți.

Stroe.

Doă mil de Roșii toți aleși băeți,
 Cete de credință de Mihaî formate,
 Toți din Oltenia... inimî înfocate;
 Acolo e viața țerei romînesci!
 Cum și viitorul!...

Mihalcea.

D'acolo tu esci,
 Stroe! țeră mîndră! țeră vitejescă!
 Acolo trăiesce viața romănescă.

Acolo românul încă e armat.
 Dulcea moliciune încă n'a intrat
 Unde aũ locașul cetele române
 De viteji. Trecutul acolo remîne
 Încă 'n amintire, mîndru răpitor,
 Și le-aduce aminte datoria lor.
 Acolo femeea crește cu mărire
 Fii, le însuffă nobilă iubire
 Pentru țeră, arme, lupte c'un cuvint;
 Acolo bătrîni încă tineri sunt
 Prin a lor simțire. D'acolo odată
 Are să se 'nalțe stéoa acceptată,
 Stéoa României.

Stroe.

Fie cum grăiescî!
 Dar acéstă țeră ce atît iubescî,
 Este mică: rémul ca să se mărăscă,
 Cată cu Moldova, ca să se unescă,
 Sub un singur sceptru! În unirea lor
 Este România, este viitor!
 Noî să'î dăm iuțimea, ea a sa tărie,
 Oameri seî harnici!...

Domnul (după ușă)

Și un junghiü eü fie!

Stroe.

Al lui Stefan sceptru fu neatărnat:
 Nimenea, prin arme, nu 'l-a sub-jugat.
 El dar să ne fie sceptrul de unire!

Domnul (ascurns.)

O să'ți dau o țepă ție, spre mărire!

Mihalcea (cătrec Stroe)

Când aū să ajungă roşiorī tei ?

Stroe.

Să ascéptă măne.

Domnul (ascuns)

Măne?... o călci

Stroe.

Măne ? cine đice ?

Florica.

Viersul e strein ?

Stroe.

Cine se ascunde in acest cămin ?

(Stroe şi Calomfirescu iaū luminări şi caut în cămără ; găsec pe Domnu după perdé.)

Calomfirescu.

Însu'si Domnul țerei !

Domnul.

Eū sunt...n'aveți frică !

(cătrec Florica.)

Cer ertare ție, tineră Florică ?

Florica.

Cine ți arėtase locul ce aveai ?

Domnul.

Aurul deschide pórta chiar la raiü,
După cum ȃic popii.

Florica

Vai! acéstă fată!

Domnul (căfre oaspeți.)

Și acum sciü lóte...ve ert astă dată.

(la oparte.)

Până diminéță ..trebuie să scap.

Preda.

Tu ne erti? esci sigur chiar de al teü cap?
Unde'ți sunt spahiü? chiamă'ı să soséscă
Să te scape!

Domnul (după ce sună intru'un fluer)

Domnu-o să vorbéscă!

Preda.

Iacă nu s'arată, ȃeü că te-am rămas!
Ast-fel sunt streinii, la necas te las.

Stroe

Ce mai ȃici tu Dómne?

Domnul.

Plin sunt de mirare!

Stroe.

Tu sciü prinsul nostru și prin o trădare...
Am avé dar dreptul viața să'ți luăm;

Dar eu altă viață vrem să o schimbăm.
Pe Mihaï dă'l noă?

Domnul.

Pe Mihaï? mai bine
Volū muri eū însu'mi.

Stroe.

Cugetă la tine!
Ai să mori îndată, scrie că Mihaï
Este liber! scrie. Să căscigi în căi
De nu stima noastră, dar recunoscință
Dela noi!

Domnul.

Acésta e cu neputință.
Spre a scri ertarea lui Mihaï, ar fi,
A mea destronare chiar a dovedi.
Asta nu voiū face! Redicați'mi mie
Viața, dar nu tronul, nu a mea domnie!
Înțeleg eū încă a numai trăi,
Nu 'nțeleg eū însă a numai Domni
Cât voi fi în viață!

Mai mulți.

Trebuie să piară!

Stroe

Suflet de voință și tărie rară
Și de slăbiciune cum n'am întilnit!
Însă cum se face, tu ce ai iubit
Cu așa putere tronul și Domnie
De nu faci mari fapte, sprijin ca să'ți fie?

Și faci din potrivă totul să slăbesci?
 Inșă este timpul ca să hotărăscî!

Domnul.

Asta nu se pôte! nu voiü! nici odată!

Stroe.

E pecat că nu e inima'i formată
 Spre al țerei bine, în tăria sa!
 Humă de mărire acolo era!
 Dómne! fie'ți scire că noi nu'ți vrem ție,
 Nu vrem noi a'ți smulge nici a ta Domnie
 Nici chiar a ta viață! Vrem să dovedim
 Și ăntiü cu viață'ți, noi o mărturim.
 Tu esci liber, dute! și de vei domnia
 Să se prelungescă, caută tăria
 În iubirea țerei și în fapte mari;
 Nu în turci!

Domnul (la o parte)

Aceste umilinți amari,
 Cu al vostru sânge aü ca să se spele!

(tare

Ast-fel dar sunt liber?

Stroe.

Fără de tocmele.
 Noi țiam dat o pildă că putem a fi
 Mari, tu poți dintr'insa a te folosi.

Florica.

Stroe, astă faptă 'mă-este dragă mie;
 Mîndră e de minte și mărinimie!
 Pe al meu părinte pôte 'lăi scăpat!
 Domnul va respunde, cređ, neapărat,
 Tot atăt de nobil?

Domnul (la o parte)

Prin spîndurătore!

SCENA XIII.

Cei de mai n'ainte: Dan Visterul

Dan.

Dar aici, de sigur este sărbătore?

Domnul (cu ton schimbat)

Ce mai diceți ore, voi mărinimoși
 Ertători? perdurați pașii cei făloși?
 Vorbile pompoze! imă mai dați ertare
 Spre a mî da o pildă, a sci să fiu mare?

(cătore Dan)

Dane, să inchiđă pe aceatî tълhari!

Dan (cătore gardă)

İi legați! İi duceți!

Stroe (trăgănd Sabia)

Inapoi, barbari!

(cătore conspiratori)

Să murim cu toții! Vii se nu ne prindă!

(toți trag săbille, Domnul fuge, turcii sunt respinși afară.)

SCENA XIV.

Camera la Florica.

Domnul, Florica leșinată pe un pat.

Domnul

A scăpat Buđescu Stroe... tréba-î rea!
 Dar acéstă fată acum este-a mea.
 Iată-o leșinată în a mea voință.
 Casa ocolită de Seimeni de rînd.
 Iată-acéstă mîndră, înger fulgerînd
 Frumuseți sub pași! țină ne-'mblîndită
 Ce părea pe vînturi din ceruri venită,
 Iată-o la voința amorului meu!
 Fragedă Căpriță în ghére de leu!
 Măne diminéță Vulturul puternic
 Va cădea sub ferul gîdelui nemeric,
 Și a lui albă puică cu bălae cene
 Va lăsa pe sînu-mi albele ei pene
 In acéstă nópte! și acum, voi junî
 Ce mureați d'amorui ca nisce nebunî;
 Și tu, mîndre Stroe tu mare Vistere,
 Ce spre bătrănețe mai viseși plăcere,
 Voi că ca p'o dee erî o-nconjurați
 Vă rămăne-acuma să vă spîndurați!
 Le-am răpit eù prada dulce de la gură.
 Oh! cât de frumósă este-a ei făptură!
 Vă uitați. Ce fermec! peliță de crin,
 Păru-î rîu de aur; statul un anin!
 Gura-î ca garófa rîde și miróse!
 Fiice a le noptii, curgeți voi frumóse

Și cu dragi mystere Coperiți ast loc
Unde dulci dorințe vin, plutesc, să joc!

SCENA XV.

Domnul; Florica leșinată, Dan Visterul.

Dan (întrînd și vedînd pe Domnă lângă Florica leșinată, trece în vîrfurile picioarelor și se ascunde dupe cortina de la ușă.)

Pentru ce, o mörte lași tu viața mie,
Ca să veđ cu ochii astfel de urgie!
Ce vrea el să facă? óre-ar gîndi
Printr'o mișelie, crudă?... va muri!
Iele și Rusalii, duhuri stricătore,
Alergați, luați ochi, mări și picioare!

Domnul (resfătînd pörul Floricii.)

Nu se mai tređesce!... Iată dalba Stea
Ce-mi luci odată la vederea mea,
Ce mă-atrasede dulce prin a sa đimbire
Și se stinse iară în a sa lucire!
Iată o astă dată, o privesc, o țin;
Măna mea resfață umeru-i de Crin,
Este-a mea... Suspine, lacrimi, nici strigare
Nu pot să o scape... sinul ei tresare...
Se destéptă?...

(afară se audé tunete și lucesc fulgere repetate. Vijelia mare începe.)

Dan (de dupe cortină)

Capu-mi arde, ameteșc!

(Scóte un cuțit pe care îl ține în mână)

Măna ta spurcată, mănați ce uresc
Tu nu o vei pune pe a sa făptură

Său mă jur pe ceruri, cu o lovitură
Să te duc la Iaduri!...

Domnul

Vis desfătător

Ce avui în viață! astăzi rișător
Te-'nvîrtesci ca norul arii Senine,
Te opresci asupra-mi și reverși pe mine
Ploie-adevărată de dulci fericiri...
Să nu perdem timpul!...

Dan

O amari loviri!

(Dan apucă o luminare aprinsă și pune foc casii. Tunetele se îndesese. Flacăra Inundă Scena.)

FINELE ACTULUI II.

ACTULU III.

SCENA I.

Când se ridică cortina, doi țircovaici cu plete lungi. — O sală la Mitropolie

Antăiui țercovnic

Se-'ngrijim de Sală

Al doilea țercov.

Cinē o sē vie?

Ant. țerc.

Pacha din cetate. Dar ce-ți pasă ție.

Al doilea țerc.

Ce îmi pasă mie? nu știu ce sē spuī,
De trei zile-'ncōce multe eū vēduī,
Banul din Craiova este-n închisōre,
Turcii sunt sub arme; seimenī-n picioāre.
Poporul pe poduri cete! se adun
Și vorbesc pe fața... nu e lucru bun!
Chiar în astă nōpte dupe cum îmi spuse
A lui Banu casă arse.. focul-puse
Turcii! pe aprōpe sē arđă în foc
Domnul și Visterul-aflăți în ast loc.
Și Florica fata banului se dice...
Ce cātase Domnul nōptea pe aice
La o biată fată?...

Ant. țercov.

Veđi de tréba ta
 Și de grija țerii nu te turbura !
 Dumneđeű , sărace , te-a ursit pe tine
 Ca să plecî cerbicii către fie cine...
 Tu n'ai viers !...

Al doilea țercovnic

Ei märe ! iată și alt stăpän !
 Se n'am grija țerii? dar eű sunt Român.
 Nu sunt grec ca tine... Eű merg la ostire !
 Cel sărac nu are și el o simțire ?
 Spune, orî ce-ți place. Dumneđeű mî-a dat
 Cuget și simțire când m'a înviat.
 Astfel o să cuget, o se simt încai...

Antäiul țercovnic

Märe ce schimbare ! escî d'ai lui Mihaî ?

Al doilea țercovnic

Iacă om de trébă, nu ca...

Antäiul țercovnic.

Dal de tine ?
 Ai făcut ? se mergem ! veđi , Vlädica vine!

(ei es)

SCENA II.**Mitropolitul Singur.**

(intră pe gînduri și șade pe un jeț. Este îmbrăcat în Stroe de reșadă de munte.)

Mitropolitul.

Ce voiesce pacha?... al țerii păstor
 Eū, sē fiū călăul și unelta lor?
 Că sē umilēscă țera și domnia
 Și poporu-acesta ce rabdă robia?
 Și ca sē ucigă pe acelu bărbat
 Căci iubescē țera și-i neatărnat.
 Cărja păstorēscă datorii mari are,
 Căci totdeodată are și drept mare.
 Astfel când păstorul turma va trăda,
 Cărja se-'n josescē trist în mână sa,
 Ei imi cer trădarea și imi ȃice mie
 Ca se mē păstreȃe în mitropolie!
 Dar ce o sē mai fie un mitropolit
 Care ar sta acolo pe un tron mănjit?

SCENA III.

Mitropolitul, pacha turc, suita.

(Pacha intră, mitropolitul îl primesce ședind, și îl invită se ia loc lângă el.)

Mitropolitul.

Ce imi face cinste sē te veȃ la mine?
 Strălucite pacha?

Pacha.

Insuși al teū bine.
 Viū a-ȃi da povaȃă...

Mitropolitul.

Eū poveȃi nu iaū.
 Datoria-mi este altora sē dau.

Pacha.

Sciū; dar astă dată trebuinȃa cere

Insă mai n'ainte cer a ta tăcere ?
 Se sprijini pe Domnul! bune gânduri sint,
 Este dus de mine.

Mitropolitul.

Iată un cuvînt

Pentru care țera nu pré crede-'n sine.
 Daca ai dorința de ai face bine
 Iți retrace mîna dupe capul sîu!
 Planul dat de Pórtă, Porții face rîu.
 Drepturile nóstre astăđi sunt cîlcate;
 A surpat credința vechilor tractate.
 Ea ne duce-'n brațul unui alt vecin,
 Și vrăjinașu adesea fără se voim.
 Turcii șed în țera, aú cetății, armate
 Aú gemii, tot pradă, surpă și abate
 Vechile tractate astfel n'aú voit.
 Să lăsăm tractatul însă ne numit
 Se vorbim aicea despre trebuința,
 Este óre faptă dupe cuviința,
 Este-nțelepțiune, țera s'a supriți?
 Asuprind Romăni, chiar voi vî slăbiți
 In acéstă țera unde altă dată
 Turcia fusese bine cuvîntată,
 Astăđi nu s'aude de cât lungi strigări
 In potriva vóstră d'atâtea prădări.
 Unde o se-ajungem? Dumneđu o scie.
 Dar cû veđ streinii că aici aú se vie.
 Și mi e frică fórtă, căci de cât maghiari,
 Saú Germani mai bine voiú Turci și Tătari!
 Scii că tot-d'a-una am fost de credința,
 Să fim cu Turcia, fiind trebuința
 Pentru interesul chiar acestii țeri,
 Precum și al vostru. Atâtea cîlcări,

Au făcut ca țera la streini să cate ;
 Domniî, nici odată n'or avea dreptate
 Pe cât timp vor face ce le diceți voi !
 Și orî ce v'om face astă dată noi
 Pentru Domnul d'astăđi, nu îl folosece.
 Nu pe domnul țerii țera îl uresce ,
 Ci această cale care a luat
 Toți Domniî pe care Domnul a urmat.

Pacha.

Lasă se vorbescă astfel pe nebuni ;
 Iară tu, părinte, cată se înbuni
 Pe acei ce umblă arme se rîdice
 Inpotriva Porții și pe Turci se strice.

Mitropolitul.

N'am primit eu cărja țera mea se sap ;
 Ci de crude țile, dacă pociu, se-o scap.

Pacha.

Veî se-ți dăm noi aur ? cu îndestulare ?

Mitropolitul.

N'am nevoie d'aur ; ci de cuget tare,
 Și acea tărie tu nu mi-o poți da !
 O gălesc în mine, nu în voia ta.
 Veți găsi voi însă mai mulți ce se vind ,
 Pentru banî căci reul pe acest pămînt
 De când geme nêmul sub domniî stricate
 Află multe inimî la rele plecate.
 Binele se pare aici reu veđut.
 Cinstea perde locul care l'a avut.

Pacha.

Iți vei perde cărja... ia veđi, te gîndesce!

Mitropolitul.

Cărja e dorită cât nu se-'njosesce.
 Sciî ce-î datoria unui bun păstor?
 Este îndoită la acest popor.
 Sufletul și dreptul el le îngrijesce.
 Domnul are cărma; un păstor domnesce.
 El veghéđă tóte, când un domnitor
 Uită datoria, el e veghetor,
 Când nu îl ascultă, el atunci unesce,
 Capii țerii tale...

Pacha.

Iată ce-ți ămbesce!

Mitropolitul.

Póte.

Pacha.

Asfel, nu mî spui, dacă-l sprijinesci?

Mitropolitul.

Pe acéstă cal? nici să bănuiesci!
 Ce-î acéstă țéră? are saú nu are
 Ina'untru dreptul de neátárnare?
 Dacă are dreptul, pentru ce-'l călcați?
 Dacă nu îl are, pentru ce-o păstrați?
 Sfărămați odată vița Románescă!
 Aduceți un pachă ca s'o cărmuiască!
 Nu loviți Románi iară prin Románi,
 Suflete stricate, demne de stăpáni!

Puneți-o sub lanțuri! nația va sci
 Dacă numai are viață a trăi.
 Némul ce se plécă sub a lui robie,
 Este demn de mórte și de tyranie.
 Pomul ce se uscă, se aruncă-'n foc.
 Un popor când cade, perde-al seù loc.
 Alt popor urmédă, om și ném, in lume.
 Cată ca să piară când n'aù pasuri bune.
 O streinî, voi care ca apărători
 V'arătați, și faceți ca apăsători,
 Daține repaos! ori sdrobiți o țéră
 Ce spre-a sa rușiue n'o lăsați să piară.

Pacha.

Asfel dar, părinte, eù m'am amăgit?...

Mitropolitul.

Nu pociù da eù sprijin unui tron rëcit,
 Pe acéstă cale unde umilirea
 A ucis în inimî viața și mărirea.
 Sunt destui în țéră cei ce sprijinesc
 Ceia ce nu este bun și Romănesc.

(pacha se scólă și pléca supărat.)

SCENA IV.

Mitropolitul, Singur.

Unde este turma, fie și păstorul!
 Dar pe cerul țërii se înalță norul,
 Banul e în fêră, țéra este-'nchin
 Némul meù înclină fruntea la strein.
 Nu mai este viață, nici Romăni în țéră.
 Ci tyranî ce țërii fac o viață-amară!

Și poporul nostru Român, înșelat
 Singur împletește lanțul ce-î aū dat ;
 El ascultă numai pe cel ce-l robesce,
 Pe cei ce-î vor bine, el desprețuiesce.
 Dar acéstě rele se vor risipi.
 Dumneđeū e mare ! va veni o ți
 Când el Domnul lumii, o se risipescă
 Norul ce orbesce vița Romănescă,
 Și o se-î dea putere de a se lupta,
 Cu armele-'n mână jugu-a fărăma.
 Dar de o se piară turma mea cea jună,
 Eū am datoria a mūri-'npreună.

SCENA V.

Mitropolitul; Stroe Buđescu: Radu Budescu, Calomfirescu.

Stroe.

Pace, o pré sante ! iată-ne fugari,
 Iacă ne gonesce chiar că pe tîlhari !
 Umblă se ne prinđă... am venit la tire.

Mi'ropolitul.

Omul vê gonesce ? dar atât mai bine.
 Fericiti aceia care sunt goniți
 Căci iubesc dreptatea ! ce sunt asupriți
 Căci spun adevărul ! ce se dau uitării,
 Căci vor fericirea și mărirea țerii !
 Cei puținți ai lumii și cu șerbii lor
 Ce i plătesc, năpărce care-î înconjor,
 Vor huli virtutea înjosindu-î dorul.
 Astfel cum pe cruce pe mântuitorul
 Ne sciind ce face, șerbii tîritori
 Il loveaū cu palma de mai multe ori.

Dar acele hule chiar făceau mărirea
 Celui ce primesce aici restignirea
 Ca să scape lumea și pe hulitori
 Rătăciți de daruri de l'apăsători.
 Dar luați aminte, căci pe cât e mare
 Nobilă, frumoasă fapta celor care
 Pentru-al țării bine suferă goniți,
 Pe atâta încă sunt desprețuiți
 Cei ce sub cuvinte de iubirea țării
 Ascund gândul urii, sau al resbunării,
 Sau o vie poftă să se urce sus
 Și când sunt acolo, uită tot ce-au spus
 Și mai rău urmăde de cât cel ce cade
 Și în locul cărui asupritul șade.
 Lege, țără, nume sante negreșit
 Ce au între glote fermec fericit,
 Mulți le pun n'ainte, din cei buni și demni
 Și tot-deo-dată mulți mișei ne demni.
 Câți dic, Dómne ajută! vrînd a face bine,
 Precum și-când face ucideri și crime!
 Inșă Domnul vieții respinge pe reu,
 Ce răul îl face în numele seú.
 Am veđut adesea în acéstă lume
 Sprijinind trădarea în al țării nume.
 Vindători de țără! am veđut ne drepti
 Laudînd dreptatea, spre-a lovi îndrepți.
 Căci mulțimea este mult mai aplecată
 Patimii și uită buna judecată.
 Și cuvîntul vieții: patimele sunt
 Mai gustate încă ca bunul cuvînt!
 Lucru care face pe cei răi în lume
 Ca să isbîndescă, și vă voiú mai spune
 Că tot le domnesce pe acest pămînt,
 Cât de bun să fie noi nu-î dăm cuvînt.

Stroe.

Patima n'aprinde gîndul nostru, sânte,
 O cunoscî pré bine! sunt mai mari cuvinte.
 Domnul nu-i în vorbă. Noi am dovedit;
 L'am avut sub mână și l'am mântuit;
 Vorba e de țéră, este d'a ei viață,
 Ce o mână d'omeni venetici, o-nghiață;
 Domnul nu nă-aude. Cată dar se stăm
 Și sub jugul barbar, fruntea se-'nchinăm?
 Țici că mulți îngină viața și mărirea
 Țerii până apucă singuri cărmuirea,
 Apoi fac ca cei alți, pôte și mai răi?
 Ai dreptate însă jur pre Dumneđeu,
 Una cu acésta noi nu o v'om face!
 V'om muri, nu-'n țile molateci de pace,
 Si de desfrînare, ca nisce păgăni,
 V'om muri-n resboie cu armele-'n mîni!
 Noi nu cerem viață bunuri ce în șală;
 Un mormînt noi cerem, dar mormînt de fală.
 Veî vedea, părinte, de v'om isbuti
 Că-am vrut domnia pentru a muri
 Ca strébuniî nostri cu armele-n mână.
 Pentru-acésta țéră veche și Română.
 Domnul ne închide, se nu fim afară
 Când Mihaî, chiar astăđi ar fi dus se péră.
 Astă țéra însă ostile-mi sosesc,
 Le astept.

Mitropolitul.

Nu mă invoiesc.
 Căci a lor sosire pôte se grăbescă
 A banului mórte... Domnul s'o doréscă
 Mai curînd, chiar astăđi .. cată se umblăm
 Prin blîndețea sântă viața se-'i scăpăm!

Vă lăsați pe mine lucrul a tocmii!
 Inșă pân atuncea, rămâneți aci...
 Eă mă duc la curte.

Stroe.

Pria împăciuire?
 O să schimbe lupul iacoma lui fire?...

Mitropolitul.

Se scăpăm pe banul! e trebuitor
 Ca și el să scape p'ast sărman popor.
 Țic, sărman, căci nimeni nu se mai gîndesce
 Pentru el, ori care la un port doresce,
 Sau se-și facă stare cum s'ar întimpla.
 Dorul țerii móre în inima sa;
 Și obstescul bine pare o nebunie,
 Ó sarmană țera! numai vor să scie
 Pentru ea în lupte pline de rēi spini!
 Pentru ea nimica, tot pentru strein!
 Aste gînduri triste trebuie să piară
 Tóte să se facă numai pentru țeră,
 Pentru nēmul nostru: în acest cuvînt
 Popolul, boeriî aū un legămînt,
 Sunt acelaș sänge, cât de reci să fie,
 Aū același drepturi cum și datorie;
 Tot Român el este, are doru-n sîn.
 Oh! afară numai când ar fi strein,
 Astă pómă acră ce cu cât am cóce
 În sînul de frate, dulce nu se face.
 Țera-i pomul mare, o copii mei;
 Iar noi suntem numai frunđe, d'ale ei;
 Frunđele se scutur, vîntul le răpesc;
 Arborul rămene și reinverđesce.

Stroe.

Nu ȕic din potrivă.

Mitropolitul.

Ore v'ați gîndit ,
 Cine să alegeți Domn? ați nemerit?
 Este mare lucru o bună numire:
 De la Domni at rnă a țerii m rire.
 Adevăr ȕic vo  un neam va avea
 C rmuirea care va fi demn de ea.
 Dar și un Domn mare de multe ori face
 Mare pe poporul ce-n perđare zace.
 C nd puteți alege, nu gîndiți ușor!
 De aici at rnă ori ce viitor.
 Alegeți pe unul care se-l iubesc 
 Și care se-l teama țera Rom nesc .
 Un om drept , bun, mare și îndurador
 Unul ce să fie Domn al tuturilor ,
 Nu al unei clase sau căpitănie:
 Acela aduce cruda tyranie ,
 Partide și lupte , un om ce ar jertfi
 La s nțirea legii, ori pe cine-ar fi.
 Fie a sa rudă, ospe ce iubescu.
 Cel ce calcă legea, pe Domn il slăbesce.
 Ați găsit voi omul ?

Toti.

Banul este bun.

Stroe.

El dar să domnesc !... toți lui se supun.
 Peste apa Oltul , sub a lui b nie
 Tot  ntinerescu, totul reinvie.

A-'n ferat în frunte cū-al ruşinii semn
 De dispreţul lumii tot ce-a fost demn.
 Acolo dreptatea pentru toţi trăiesce;
 De aici gonită, acolo domnesce.
 In ostire ordin, cinste, cunoscinţi,
 A făcut'o démnă de ai sei părinţi.

Mihalcea.

Fă îi jur credinţă!

Toţi.

Ne unim cu tine!

Mitropolitul.

El dar fie Domnul spre al ţerii bine!
 Cată-'ntăiū să scape! de nu isbutesc
 Lângă Domn pe banul să deslăţuiesc,
 Iū păstorul ţerii ce-'l încarcă anii
 Insumi ve voiū dice; resturnaţi tyranii!
 In să pîn'atuncea cată a-'ncerca
 Nu mai prin blindeţe viaţa-ia scăpa,
 Căci ăntăiū de tôte Domn al ţerii este;
 Când cinstesci pe Domnul, ţera se cinstesce.

SCENA VI.

Cei din ainte; Florica.

Florica.

Viū să vărs in sinu ţi lacrimile mele,
 Sănte! unde suntem? în ce zile rele?
 Omenī de la curte casa mīău călcat.
 In aceste lupte, eū am leşinat.
 Domnul, o ruşine, crimă neertată!

Vré se-mi smulgü onórea , féra blestemată!
 Și-am aflat scăpare printr'un mare foc
 Ce-a coprins îndată și a ars ast loc.
 Nu mai este-aicea nici o sigurare ,
 De onóre . viață: viața mi se pare
 O nenorocire , dată pentru chin ;
 Dată pentru lacrimî , dată sê suspin .
 Sê mă lupt și nópte cu mășave curse
 A le-acestor inimî de virtute scurse ,
 Eü o jună fată ce n'am trebuit
 Ca se sciü că lumea e mormînt spoit .
 Sânte ! fieti milă de orphana fată
 Fără de putere și fără de tată !

Stroe.

Mórte și urgie !

Mitropolitul. (către Stroe.)

Stroe, nu lăsă
 Inima ferbinte a se revârsa !
 Cu înțelepciune reul se-'ndreptedă
 Dumneđeü ne vede și ne cercetedă.

(Către Florica.)

Nobilă fecióră, nu te întrista !
 Dumneđeü veghiadă pe junia ta !
 El fucércă omul care îl iubesc .
 Suferința nóstră sufletul măresce .
 Omenii ce sufer tot-d'a-una sunt
 Ce-î mai bunî, copilă, pe acest pămînt .

SCENA VII.

Cei din ainte, un Gramatic.

Gramaticul.

Viū de la domnie am anafora,
Ca se se 'n semneđe de sãnția ta.

Mitropolitul.

Și ce lucru este?

Gramaticul.

E că tot țeranul,
Câte un cap de vită se dea..."

Stroe.

Oh! tyranul!
Pentru Turci... e prețul cu care-a primit.
Domnia.

Grămaticul.

Eū nu sciū... sunt om umilit.
Fac ce mi se ție, am atãți copii.

Stroe.

Cãt vei fi în lume, umilit sã fi!

Mitropolitul.

Mergi curind și spune la curtea domnescã
Cã Mitropolitul, n'ã vrut sã-ntãrESCã;
Ce sunt aste biruri afarã din legi,
Din datini? sunt daruri la turcii beșlegi.
Dar țera sãrmana pôte da o vitã

De om ? și de unda ? țera e sleită !
 Vitele sunt mórte neavînd notreț ;
 Nicî o sută vite n'are un județ.
 Omenii mănăncă coji de pomî ! căldare ,
 Vite, car, camașa le-aũ pus în vîndare.
 Nu le mai rămăne de cât pielea lor ,
 Să le ia și pielea ! de fóme toți mor !

(Logof. de divan ese.)

SCENA VIII.

Cei din ainte, afară de logof. de divanî; un țercovnic.

Țercovnicul.

S'a sculat poporul și pe căi pătrunde ;
 Orî ce om, de spaimă, fuge și s' ascunde.

Stroe.

Daca 'n moliciune cei mari se cobor ,
 Ah ! mai este încă viață în popor !
 Nu ! aceste inimî ce păreaũ pălite ,
 Nu erau ucise, erau adormite.
 Îi lăsaũ să facă. și voiaũ a sci
 Până unde ar merge, mergînd a lovi.
 Astfel vînătorul lăsă pe furnică
 P'al lui braț se umble ; însă când îi strică ,
 O aruncă-n aer.

SCENA IX.

Cei din ainte, un alt țercovnic

Țercovnicul.

Domnul țerii întră în mitropolie.

Mitropolitul (arătînd o uşă în fund)

Voi, întraţi acolo!... are aici s'e vie.
 Lucrul merge bine, îmi pare schimbat.

(Toţi s'e retrag. Domnul intră cu Dan Visterul, Domnul şade jos dupe
 ce sărută mână mitropolitului.)

SCENA X.

Mitropolitul Domnul; Dan Visterul.**Mitropolitul.**

Ce s'aude-afară? ce s'a întîmplat?

Domnul.

S'a 'ntîmplat, pré s'ante, că în astă casă
 Aū aflat scăpare cei ce m'e apasă...
 Ii cunosci, îi aperi! sunt pré supărat
 Pe mitropolie!.. Scire am luat
 Că în loc s'e aperi tronul, o pré s'ante,
 Esci cu turburarea care fără minte,
 Fără dor de țără, vré s'e facă pas
 Turcilor aicea! nu a mai rămas
 Inimă Română! dorul de domnie
 Aū orbit pe ómenî! Ei îmi vor dar, mie!
 Vor s'e-apuice tronul, cu cuvinte mari
 De neatărnare, de turci, de tătari,
 Inima ce bate pentru biata țără
 Ce-o ved că móre cub streine f'ără!
 Şi vor se rescóle popor, mai sciū eū,
 S'e-aducă Românul din r'eu în mai r'eu!
 Se mî-i dai, pré s'ante? Saū s'e-aveţi de scire,
 Că îi iaū d'aice însuşi prin ostire,
 Lucrul se îngroşă.

Mitropolitul.

Ei aici au fost
 Căci altarul este sântul adăpost
 Pentru toți ce sufer în această lume,
 Nu ne pasă noă care-i al lor nume!
 Pentru noi nu este, nici resvrătitori
 Nici ai păcii țerii omeni păstrători,
 Toți sunt d'o potrivă, și răii și buni,
 Și d'avem noi milă mai mult pentru unii,
 Astă milă este pentru cei goniți;
 De acei puternici, astfel cum o știți.
 Ce-ar mai fi altarul dătător de pace,
 Când în mâna vóstră uneltă s'ar face?

Domnul.

Ei sînt încă aice! Cată se miî dai!

Mitropolitul.

Asfel de gîndire, Domne, sã nu ai,

Domnul.

Ce fel? dar acẽsta face dovedire
 Cã mitropolia este-'n resvrătire!
 Și de cãnd altarul este-apãrãtor
 Celor ce-se-mbatã de urile lor,
 Calcã legea țerii, și pe Domn lucrãdã
 Sã restórne?

Mitropolitul.

Dómne! inima-ți norãdã
 Mintea liniscitã, phar DumneȚeesc
 Ce lumineã viața celor ce Domnesc!
 Mã ascultã, Dómne, legile-s cãlcate,

Legile aũ dreptul sã facã dreptate !
 Domnul țerii nãstre este pãrãtor,
 Și tot el sã fie și judecãtor ?
 Te gîndesce bine , și aduți aminte
 Cã domnia cere rãbdare...

Domnul.

Pãrinte ,
 Inima mî-e plinã, nu te mai ascult...
 Se 'mî dai vinovații, nu ve țic mai mult.
 Voi veni cu Turcii!...

Mitropolitul.

Prin putere ? darã !
 Tyrãnia nasce tyrania iarã.
 Ai putere, fã-o ! nu întãrđiea ;
 Dar urmarea faptii , nu îți va strica ?
 Tronul nu ne cere mai multã rãbdare ,
 Mai multã gîndire , de cãt celui care
 Se tãrasce-'n humã ? chiar el e supus.
 Altfel cu ce drepturi Domnũ-ar fi mai sus
 De cãt cel ce țace în a sa orbire ;
 Lumea se conduce mai mult prin gîndire

Domnul cãtre Dan Visterul

Catã se-ĩ gãsescã !

Mitropolitul (se scõlã, Domnul face asemenea,)

Amîndoĩ avem ,
 Dõmne! o corõnã ! amîndoĩ suntem
 Suveranĩ ! puterea țĩ e materialã.
 A mea sufletescã ! în acestã Salã
 E un tron , aicea numai eũ Domnesc.
 Nu mai eũ am dreptul ca sã poruncesc.

Domnul.

Eū sunt Domnul țerii.

Mitropolitul.

Eū păstorul mare.

Nu pociū eū a face astfel de tradare ,

Fără înjosirea săntului altar

Ce-ī sunt veghetorul. Turcul cei barbar

Póte să pătrundă în acéstă casă ,

Și să smulgă prada , care vē apasă ,

Insă el va trece peste trupul meū ,

Peste-acéstă cruce , jur pre Dumneđeū !

Și atunci , o Dómne , luptă o fi în țeră .

Intre — altar și tronul — și va fi amară

Eū cu rugăciune viū la Domnitor

Și ū cer ertare pentru viața lor .

Prin mărinimie Domniī pot s'arate

Nalta lor putere ; mai ăntăiū se cate

A învinge însuși patimele lor !

Acolo-ī puterea unui Domnitor .

Căci el însuși este cel mai crud și tare

Din vrăjmașiī aspri ce Domnia are !

Domnul (liniscinduse.)

Dar înī dă dreptate ! pociū ca "sē ert eū

Cei ce vor să surpe astfel tronul meū ?

Mitropolitul.

Orī ce faptă-'n lume are , ca sē fie ,

Un cuvînt : impută , Dómne , însuși ție

Cele întîmplate . Ce ai semănat ,

Vei culege , Dómne , fiī incredințat !

Semenī grîū ? grîū secerī ; semenī tyranie ?

Veî culege iară ură, anarhie.
 Totul cade. Turcii astăzi sunt stăpâni;
 Sunt streini aicea fii de Români;
 Număi e putere, viață, nici dreptate;
 Totul se dărămă; mórtea tot strébate.
 Ađi culegi dar rodul tristei semănări.
 Răul nasce răul: culegi resbunări.
 Este încă timpul se te-'ntorci la bine.
 Țéra cătra Domnu-î astăzi încă vine,
 Astăzi încă-î dice: „Scólăte din somn,
 Și prin mîndre fapte fii tu mare Domn!
 Cărmuiesce singur! dar rădică țéra!
 Scutura-î ferice hula și povara
 Prin resboie mîndre! făte chiar tyran,
 Dar tyran ce sparge jugul ottoman!
 Ce renască-o țérá! și o face mare;
 Și-î dá strălucire, viață, ne-atárnare!
 Despotismul astfel este-un dar ceresc,
 Pórtă libertatea, astfel îl iubesc.
 Țerii nu îi place pe Domni se-î preferă.
 A-'n cercat, și acésta, o face de pere!
 Orî ce Domn se pune este și mai rău.
 Dómne, fii tu mare! tu esci Domnul seú!

Domnul.

Dar Mihai? Buđestii... astfel nu le place.
 Vor să mă restórne...

Mitropolitul.

Ei nu o vor face,
 Pe cât tu vei merge țéra cum doresce.
 Ei ți ar da puterea care îți lipsesce.

Domnul.

De vor fi cu mine, eü voiü fi cu ei.
Iată, ert! de astăzi ei sunt óspiï meï.

Mitropolitul.

Bine cuvîntată fie-a ta schimbare!

Domnul (căt-re Dan vorbind tare)

Mergî sê lase calea banului cel mare.
A ñi îl fac vel vornic.

(încet căt-re Dan)

Mergî a îngriji.

Ca se-i taie capul pînă n'or sosi
Rosii de țără!

Mifropolitul (la o parte)

Maî pociü pune orê
Un temeü pè vorba-ï lesne schimbătóre?

Domnul căt-re Dan.

Fă sê vie lume, sciï, adunături.
Ce le ñicem popul? acele lături
De ómeni ce are marea spătărie,
Tot cu torțe-aprinse, grămadă sê vie
Strigînd „sê traiască Domnul, cu mult graiü,
Mórte lui Buðescu! mórte lui Mihaiü!
Lumea o sê ñică că poporul cere
Mórtea lor,

(căt-re mitropolitul).

Pré sante țï am făcut plăcere,
Și-mê duc la curte.

Mitropolitul.

Bine cuvîntat

Numele se-ți fie!

Domnul (plecând la o parie)

Șarpe veninat!

SCENA XI.

Mitropolitul (singur.)

Iată ce sunt Domniî care sciû sã facã
 Prin mãrețe fapte pisma chiar sã tacã!
 Cũ-orî ce Domn sã fie, nemulțumiri sunt;
 Dar când ei fac bine pe acest pãmînt,
 Lumea se împacã; și fac s'amuțescã
 Patima ce mișcã mintea omenescã.

SCENA XII.

Mitropolitul Florica, Stroș, Preda și Radu Bușesci, Calomfirescu, Baba
 Novac etc.

Mitropolitul.

El vë cere pace; iartã pe Mihai.
 Ordin de iertare a trimis prin graiũ.
 Inima lui pare cã întineresce!...

Stroș.

Cine crede încã ceia ce vorbesce?

SCENA XIII.

Ceî de mai u'ainte, Mihalcea.

Mitropolitul.

Domnu-a fost aicea și mî-a dat cuvînt
 Cã pe Banul iartã...

Mihalcea.

Om curat, om sănt,
 Cum crești viclenia? acest om nu are
 Nimic sănt în viață: este o trădare.
 Pe Mihaï îl duce la tăiere, frați!
 Banul nostru pere, și voi încă stați?

Stroe.

Fraților! la arme! este o rușine
 A muri ca turme de vite! cu mine,
 Voi veniți îndată! ca nisce Romăni
 Se murim acolo cu armele-'n mână.
 Jos tyraniï țării!

Florica.

Jos phanarioții!
 Stroe! dați-mi arme voiū sē lupt cu toții!

SCENA XIV.

Cei de mai n'ainte, un ostaș, (întră plin de pulbere.)

Ostașul.

Unde e Buđescu?

Stroe.

Eū sunt, ce voiesci?

Ostașul.

Doă miū de roșii ađi sunt la Popesci.

Stroe.

Ce nefericire! pāna ce se vie,
 Banul nu mai este!... cum de întārdie?

Ostaşul.

Am avut în cale lupte cu Tătari.
Am avut a trece apê-ce sunt mari.

Stroe.

Să mergem la curte! să sculăm poporul!
El de vitejie încă are dorul.
Turcii şi Tătarii se-î lovim curînd!
Săngele lor negru ude-acest pămînt,

Mitropolitul.

Fii mei! mânia se nu desfrînaţi!
Voiu lua boerii cei mai însemnaţi,
V'om merge la curte, cu toţi a ne plînge,
Timpinaţi prin pace vărsarea de sînge.
Respectaţi în cailea tronul Romănesc!...

SCENA XV.

Cei de mai n'ainte, Doamna.

Dómna.

La aceste vorbe însumi mă unesc.
Şi vă jur n'ainte, dacă Domnul ţerii
Nu va primi bine cererea-adunării,
Eû a sa socie, cû îl voiû lăsa...
Dar Mihaî se duce... cată al scăpa!

TABLOUL AL DOILEA.**SCENA I.**

O Cameră din care întri într'alta la închisóre.

Niculi şi Gardiani.**Niculi.**

Măturaţi mai iute! iacă o să vie
Banul ce se plimbă colo-'n galerie.

Mi s'a dat sciință că v'or mai sosi
 Alții?... Să poftescă, ori și căți vor fi
 De Buđesci, se ȃice! De un timp, imi pare
 Că trăim aicea tot cu lume mare!

Un Gardian.

Mi s'a ȃis că astăȃi scóte pe Mihai.

Un Gardian.

Ca se-ı taie capul? Iar bine în caı,
 Că nu-ı pune-n țépă ca pe altă lume
 Mai de jos: prostimea. Acei ce au nume,
 Nascere, avere, și când se omor,
 Ca deosebire de prostime mor.

Niculi.

Mi se pare mie că e tréba lată ..
 Vita e născută spre a fi tăiată,
 Omul din mulțime, ca se ȃică: Da!
 Ca se créȃă tóte, fără-a cerceta.
 Veı se mănci o păne, se înclinı grumaȃul,
 Și de-ori ce rușine se-ți curăți obrazul.
 Astfel este lumea și al ei tipic:
 Pescele cel mare mancă pe cel mic.
 Na! Eri sëră încă din curtea Agii
 Am plecat pe poduri cu masalagii,
 Toți avem în mână câte-o masală,
 Toți, venind acolo, am strigat: ura!
 Să trăiască Domnul, și Mihai să móră.
 Ni s'a dat în mână cate-o crăișóră.
 Inșă Dan Visterul ce făcuse rost,
 M'a făcut a crede se-mı mai dea un post.
 Ca să fie doă, căci am doă fete.

Am veđut și p'alții , acolo, baete ,
 Chiar boeri , chiar dascăli , și chiar calemgi
 Schimbinduse, neică , în masalagii
 Pentru o trebșoră — căci așa e omul.
 Așa e Românul, s'a altoit pomul.
 Pomul Romăniî cu altoiî grecesc.
 Frunđele din trînsul tôte vestejesc
 Câte nu aũ mustul noului altoi.
 Ca sê-avem o păne, ne-am făcut ciocoi ,
 Brațele slăbite , nu pot sê muncească ,
 Numai pot d'acuma de cât sê ciupescă.
 Sê ciupim dar sdravân ! dar ca sê ciupim ,
 Carmuirii cată credincioii sê fim.

SCENA II.

Cei din ainate ; Mihaiũ (cu Ianțurile de piclóre)

Mihai (cãtre Niculi)

Ce scii de la curte ?

Niculi (cu umilințã)

Ce scim noi p'aici ?

Cine sê ne spuie ? Suntem prosti și mici !...

Mihaiũ (đimbind)

Ticãloși ! se đice.

Niculi.

Ticãloși , stãpãnel

Dumneđeu și Domnul care ne dã păne !...

(închinînduse)

Mihai.

Ce-o se-mi facã mie ?

Niculi.

Dumnezeu și Domnul, nu pociu să știu eu.

(la oparte.)

Și cu postul meu!

(tare)

Rău destul îmi pare, bane, și ți voi dice,
Mă obișnuisem ce te veđ, aice.

Mihai.

S'aú închis și alții aici, Niculi?

Niculi.

Bane, cer ertare, nu pociu a vorbi,
Slugă credincioasă, nu se cade mie
Tainele Domnii a le spune ție.
Dumnezeu și Domnul!...

Mihai.

Singur voiú să fiú!

Niculi — eșind la oparte)

Se 'l las, căci nu știu
Ce-are se se-'ntimple... póte că Domnia
Să-í dea lui ertare, se-í dea boeria,
Corbí la Corbí se dice ochii nu și-í scot.
Multe lucruri încă aici jos se pot,
Am veđut eu multe aici și afară,
Tot e cu putință în acéstă țéră
Domn chiar se se facă! nu e de mirat.
Și atunci iată capul meu tăiat.
Deci se-'l fac bun óspe de acuma mie.

Nu cst nimica... vr'o dregătorie
 Ar putea odată în vre un oras?...
 Nu ic pentru mine, pentru copila...
 Am vr'o do postură.

SCENA II.

Mihi Singur

Durers stare!

Iat-'n mic aceia ce e lumea-'n mare!
 Astfel a făcut'o marii potenti,
 Doctori fr inim, robi ncoroni!
 Care cred că era este mostenire
 Dată lor, spre pradă i spre josire!
 Daca providina pe om a robit
 Hranii sale, Domnii încă-'a trebuit
 A 'l lovi! s facă se se umilsc,
 i ori ce ruine încă se-'i rpsc!
 Iat nisce ómeni, robi i degradai,
 Misire unelte tyranii dați!
 ncrcti de viiuri, fr dor de er,
 i de omenire! i cnd cuget iar
 Că ei fac tot rul. binele cernd,
 Că fac nedreptate, dreptate strignd,
 C despie era, i că o trdd
 Pe cnd ei de cinste, virtui cuvntd,
 E ceva atuncea în sufletul me
 Care se frm ' i nu mai sunt e!...
 Care e cuvntul, nimeni n'a venit
 Se m va? re toi m'aș părăsit?
 Pte că nu-'i lasă?. nc-'o dimin
 Scurs în tăcere! De nu mai e via
 n Romni?... ursita se se-'mpline dar!
 Să gustăm al morii amărit pahar!

SCENA III.

Mihai; Dan Visterul

Dan.

Bună ziua, bane!

Mihai.

Cum s'a întâmplat
Ca să vii p'aicia?

Dan.

Este-adevărat
Nu venisem încă.. trebile-'nainte...

Mihai.

Înțeleg.

Dan (cu oare care turburare)

Viu astăzi, am se-ți dic cuvinte
Deu, ciudate!... Ce vrei? omul muritor
E de carne, sânge... bane, am un dor
Ce-'mi coprinde viața... dar se 'ți spun odată.
Viu a-ți cere soția pe-a ta dulce față,
Și îți jur eu, Bane, că te voi scapa
Astăzi de la mărte?

Mihai.

Vii a mă-'n frunta!
Aruncat 'n lanțuri, așteptînd să vie
Mărtea, vii a 'mi cere fiica mea soție?
Mă ascultă, Dane, multe am vețut
Omenii, țeri, nemerici mulți am cunoșcut,

Limbi înjosite, fără de rușine;
 Mai mișel în lume n'am vețut ca tine!

Dan Visterul.

Aspre vorbe, bane, mie îndrepteți!

Mihai.

Ne socotitoare, cum le meriteți!

Dan.

Tac, căci al meu suflet arde de iubire,
 Ea mă întăresce...

Mihaiu.

O desprețuire!

Numai este vorbă, că vin nisce timpî
 Când florile vieții se schimbă înghimpî.
 Timpî ce îi aduce cruda tyranie,
 Timpî de degradare și de nebunie.
 Când lingușitorul gata d'a părî,
 Crede că-î o cinste de a se țeri;
 Când acel ce vinde cugetul ce are,
 Își face un merit din a lui vinđare!
 Atunci fie cine mare, mic, d'ar fi,
 Cércă-o ameteală; și fără a sci,
 Ce ăice, ce face și unde se duce,
 Lasă nebunia care îl conduce,
 Lasă ne rușinea, al povățui.
 Stare de cădere ce Vestesce-o ăi
 De perđare-crulă în apropiere,
 Vai! a națiunii mórte și cădere,
 Saű a re'nvierii, prefacerii ei,
 Prin lupte de sânger!. timpîi îmi par grei!

Țeră Romănescă, țera mea iubită,
 Tă-au stricat streinii, viță putredită.
 Aă virit în sinuți datini mohorite,
 Ce-'n a ta junie fură ne sciute.
 Aă stricat, o țeră, sângele curat.
 Suffetul teă mare l'ăă înveninat;
 Inima ta jună aă îmbătrînit'o;
 De iubiria țerii ei vai! aă sleit'o,
 Fruntea ta măreță în humă-aă plecat,
 Și-al teă braț puternic l'ăă infemeiat!
 A rămas poporul-măi curat; dar cine
 Il conduse încă? mănile streine!

Dan Visterul.

Bane, lasă-acele vorbe... fără țel.
 Esci singur în țeră; singur, singurel,
 Cu păreri d'acestea, fabulă, visărie!
 Cum e lumea, omul trebuie să fie!
 Esci cinstit? în curte-ți, iarba va-'n verzi,
 Omenii pe tine te vor ocoli.
 Vor avea rușine se-ți dea salutare,
 Ei n'ăă ce se facă c'un om ce nu are
 A le da nimica, cu un om cinstit.
 Daca furi, faci stare, esci bine privit;
 Ai ôspeți cu suta, casa ta e plină;
 Și când omenirea ție ți se-'n chină,
 Stăpânirea însuși te-are la ochiū bun.
 Lumea nu voiesce să scie nici cum
 De unde ai banii, totul e se-î ai!
 Să-ici de la uni, ca se ai să dai!
 Că-ai ales cu cinstea, cu iubirea țerii?
 Inchisórea, mórtea! te-ăi prădat uitării,
 Lumea îți tînjesc, căci cinstit ai fost.
 Și mai află încă, deū, că esci un prost.

Mihai.

Cugetele-acestea țera nu le are,
Ele nasc în inimi unde e trădare,
Unde este mörte. în creerii tei,
Și nu fac plăcere de cât celor rēi

Dan Visterul.

Vom vedea, o bane, care s'amăgesce
Din noi doī, dar timpul trece, se grăbesce.
Se ne-'ntörcem iară de unde-am plecat...
Dămī mânia Florikii, sunt boer bogat?

Mihai.

Tu, bogat, o Dane? o gândire mică!
Esci sărac cu totul pentru-a mea Florică;
Esci sărac, nu döră că de bani lipsești;
Esci sărac, căci nu poți țera să iubesci.

Dan.

Țera? ce e țera? vise ce încântă
Capetele slabe, și aici le-avintă

(arată închisórea)

Țera? meriteađă ast pămînt robit,
Saū ast ném sălbatic de a fi iubit?
Iacă unde duce astfel de iubirē!

(arătînd lanțurile lui Mihaii)

Vine se te scape, țera? rătăcire!
Nu e dar mai bine ceia ce fac cū?
De acele gânduri scutur gîndul meū;
Mergînd cu streinii, fără încetare,
Mē în carc de aur, îmi fac nume mare.

Cine îmi impută starea ce eu fac
 Din răpiri? aceia ce mai crud m'atac.
 Domni, boeri și preoți, ori și cine fie,
 Se cinstescă la mine, la ai mei să vie,
 Și se-'m trecă pragul! cei ce nu răpesc
 Și săraci cu cinste per, se vestijescă,
 Nimeni nu îi vede! însuși patriotul
 Ce visează dafini și-afă bine totul,
 Insuși filosoful desprețuitor
 Pentru avuție; mari și mici, popor,
 Intre cel ce are stare și răpesc
 Și săraci, bogatut fur, mai mult cinstesce!

Mihai.

Asfel cuvintă de al țerii dor
 Toți câți nu îl pörtă în inima lor.
 A jertfi pe alții pentru al teü bine,
 Iacă-a ta credință! a jertfi pe sine
 Pentru cei alți, este ceia ce cređ eu,
 Darul cel mai mindru de la Dumneđu.
 Inima ta este pré în înjosire
 Ca să înțelégă o mare gândire.
 Aste gânduri, Dane, ție nu îți plac.
 Iată dar cuvintul de ce esci sărac.
 Când găsesci în cale un sārman ce cere,
 Și te-înfióră cu a lui vedere,
 Cel dreptü plécă fruntea, căci el póte-avea
 Inimă; el póte a iubi ceva;
 Dar tu n'ai simțire de cât pentru tine!

Dan.

Și de ce atâta ură pentru mine?

Legile aũ dreptul sã facã dreptate !
 Domnul țerii nãstre este pãrãtor,
 Și tot el sã fie și judecãtor ?
 Te gîndesce bine, și aduți aminte
 Cã domnia cere rãbdare...

Domnul.

Pãrinte,
 Inima mĩ-e plinã, nu te mai ascult...
 Se 'mĩ dai vinovații, nu ve țic mai mult.
 Voi veni cu Turciĩ!...

Mitropolitul.

Prin putere ? darã !
 Tyrãnia nasce tyrania iarã.
 Ai putere, fã-o ! nu întãrđiea;
 Dar urmarea faptii, nu îți va strica ?
 Tronul nu ne cere mai multã rãbdare,
 Mai multã gîndire, de cãt celui care
 Se tãrasce-'n humã ? chiar el e supus.
 Altfel cu ce drepturi Domnũ-ar fi mai sus
 De cãt cel ce țace în a sa orbire;
 Lumea se conduce mai mult prin gîndire

Domnul cãtre Dan Visterul

Catã se-ĩ gãsescã!

Mitropolitul (se scõlã, Domnul face asemenea.)

Amĩndoi avem,
 Dõmnel o corõnã ! amĩndoi suntem
 Suverani ! puterea țĩ e materialã.
 A mea sufletescã ! în acẽstã Salã
 E un tron, aicea numai eũ Domnesc.
 Nu mai eũ am dreptul ca sã poruncesc.

Domnul.

Eū sunt Domnul țerii.

Mitropolitul.

Eū păstorul mare.

Nu pociū eū a face astfel de tradare,
 Fără înjosirea sântului altar
 Ce-i sunt veghetorul. Turcu] cei barbar
 Póte să pătrundă în acéstă casă,
 Și să smulgă prada, care vă apasă,
 Înșă el va trece peste trupul meū,
 Peste-acéstă cruce, jur pre Dumneđeū!
 Și atunci, o Dómne. luptă o fi în țéră
 Intre — altar și tronul — și va fi amară
 Eū cu rugăciune viū la Domnitor
 Și îi cer ertare pentru viața lor.
 Prin mărinimie Domni] pot s'arate
 Nalta lor putere; mai ăntăiū se cate
 A învinge însuși patimele lor!
 Acolo-] puterea unui Domnitor.
 Căci el însuși este cel mai crud și tare
 Din vrăjmași] aspri ce Domnia are!

Domnul (liniscinduse.)

Dar îni dă dreptate! pociū ca să ert eū
 Cei ce vor să surpe astfel tronul meū?

Mitropolitul.

Or] ce faptă-'n lume are, ca să fie,
 Un cuvânt: impută, Dómne, însuși ție
 Cele întîmplate. Ce ai semănat,
 Ve] culege, Dómne, fi] încredințat!
 Samen] grūi? grūi seceri; semen] tyranie?

Veî culege iară ură, anarhie.
 Totul cade. Turcii astăzi sunt stăpâni;
 Sunt streini aicea fii de Români;
 Numai e putere, viață, nici dreptate;
 Totul se dărămă; mórtea tot strébate.
 Ađi culegi dar rodul tristei semănări.
 Răul nasce răul: culegi resbunări.
 Este încă timpul se te-'ntorci la bine.
 Țera cătra Domnu-î astăzi încă vine,
 Astăzi încă-î ȃice: „Scólăte din somn,
 Și prin mîndre fapte fii tu mare Domn!
 Cărmuiesce singur! dar rădică țera!
 Scutura-î ferice hula și povara
 Prin resboie mîndre! făte chiar tyran,
 Dar tyran ce sparge jugul ottoman!
 Ce renască-o țără! și o face mare;
 Și-î dă strălucire, viață, ne-atárnare!
 Despotismul astfel este-un dar ceresc,
 Pórtă libertatea, astfel îl iubesc.
 Țerii nu îi place pe Domni se-î prefera.
 A-'n cercat, și acésta, o face de pere!
 Orî ce Domn se pune este și mai rău.
 Dómnne!, fii tu mare! tu esci Domnul seú!

Domnul.

Dar Mihai? Buđestii... astfel nu le place.
 Vor să mă restórne...

Mitropolitul.

Ei nu o vor face,
 Pe cât tu vei merge țera cum doresce.
 Ei ți ar da puterea care îți lipsesce.

Domnul.

De vor fi cu mine , eü voiü fi cu ei.
Iată, ert! de astăzi ei sunt óspiü mei.

Mitropolitul.

Bine cuvintată fie-a ta schimbare!

Domnul (cătze Dan vorbind tare)

Mergi së lase calea banului cel mare.
Ađi îl fac vel vornic.

(incet cătze Dan)

Mergi a îngriji.

Ca se-î taie capul pînă n'or sosi
Rosii de țără!

Mitropolitul (la o parte)

Maî pociü pune orë
Un temeü pe vorba-î lesne schimbătóre?

Domnul cărte Dan.

Fă së vie lume, scii, adunături.
Ce le đicem popul? acele lături
De ómeni ce are marea spătărie,
Tot cu torțe-aprinse, grămadă së vie
Strigînd „së traiască Domnul, cu mult graiü,
Mórte lui Buđescu! mórte lui Mihaiü!
Lumea o së đică că poporul cere
Mórtea lor,

(cătze mitropolitul).

Pré sánte ți am făcut plăcere,
Și-më duc la curte.

Mitropolitul.

Bine cuvîntat

Numele se-ți fie!

Domnul (plecând la o parie)

Șarpe veninat!

SCENA XI.

Mitropolitul (singur.)

Iată ce sunt Domnii care sciū să facă
 Prin mărețe fapte pisma chiar să tacă!
 Cū-orî ce Domn să fie, nemulțumiri sunt;
 Dar când ei fac bine pe acest pămînt,
 Lumea se împacă; și fac s'amuțescă
 Patima ce mișcă mintea omenescă.

SCENA XII.

Mitropolitul Florica, Stroe, Preda și Radu Buțesci, Calomfirescu, Baba
 Novac etc.

Mitropolitul.

El vĕ cere pace; iartă pe Mihaî.
 Ordin de iertare a trimis prin graiū.
 Inima lui pare că întineresce!...

Stroe.

Cine crede încă ceia ce vorbesce?

SCENA XIII.

Cei de mai u'ainte, Mihalcea.

Mitropolitul.

Domnu-a fost aicea și mĭ-a dat cuvînt
 Că pe Banul iartă...

Mihalcea.

Om curat, om sănt,
 Cum cređi viclenia? acest om nu are
 Nimic sănt în viață: este o trădare.
 Pe Mihaï îl duce la tăiere, frați!
 Banul nostru pere, și voi încă stați?

Stroe.

Fraților! la arme! este o rușine
 A muri ca turme de vite! cu mine,
 Voi veniți îndată! ca niscă Romăni
 Se murim acolo cu armele-'n mână.
 Jos tyraniï țerii!

Florica.

Jos phanarioții!
 Stroe! dați-mi arme voiă să lupt cu toții!

SCENA XIV.

Cei de mai n'aainte, un ostaș, (întră plin de pulbere.)

Ostașul.

Unde e Buđescu?

Stroe.

Eă sunt, ce voiesci?

Ostașul.

Doă miă de roșii ađi sunt la Popesci.

Stroe.

Ce nefericire! păna ce se vie,
 Banul nu mai este!... cum de întărdie?

Ostaşul.

Am avut în cale lupte cu Tătari.
Am avut a trece ape-ce sunt mari.

Stroe.

Să mergem la curte! să sculăm poporul!
El de vitejie încă are dorul.
Turcii şi Tătarii se-î lovim curînd!
Săngele lor negru ude-acest pămînt,

Mitropolitul.

Fii mei! mânia se nu desfrînaţi!
Voiu lua boerii cei mai însemnaţi,
V'om merge la curte, cu toţi a ne plînge,
Timpinaţi prin pace vărsarea de sînge.
Respectaţi în cailea tronul Românesc!...

SCENA XV.

Cei de mai n'ainte, Doamna.

Dómna.

La aceste vorbe însumi mă unesc.
Şi vă jur n'ainte, daca Domnul ţerii
Nu va primi bine cererea-adunării,
Eu a sa socie, cū il voiu lăsa...
Dar Mihaî se duce... cată al scăpa!

TABLOUL AL DOILEA.**SCENA I.**

O Cameră din care intri într'alta la închisóre.

Niculi şi Gardiani.**Niculi.**

Măturaţi mai iute! iacă o să vie
Banul ce se plimbă colo-'n galerie.

Mi s'a dat sciință că v'or mai sosi
 Alții?... Să poftéscă, orî și cățî vor fi!
 De Buđescî, se đice! De un timp, îmi pare
 Că trăim aicea tot cu lume mare!

Un Gardian.

Mi s'a đis că astăđî scóte pe Mihai.

Un Gardian.

Ca se-l taie capul? Iar bine în cai,
 Că nu-'l pune-n țépă ca pe altă lume
 Mai de jos: prostimea. Acei ce aű nume,
 Nascere, avere, și când se omor,
 Ca deosebire de prostime mor.

Niculi.

Mi se pare mie că e tréba lată ..
 Vita e născută spre a fi tăiată,
 Omul din mulțime, ca se đică: Da!
 Ca se créđă tóte, fără-a cerceta.
 Veî se mănčí o păne, sě înclinî grumađul,
 Și de-orî ce rușine se-ți curăți obrazul.
 Astfel este lumea și al eî tipic:
 Pescele cel mare mancă pe cel mic.
 Na! Eri sěrá încă din curtea Agii
 Am plecat pe poduri cu masalagii,
 Toți avem în mână câte-o masală,
 Toți, venind acolo, am strigat: ura!
 Sě trăiască Domnul, și Mihai sě móră.
 Ni s'a dat în mână cate-o crăișóră.
 Inșă Dan Visterul ce făcuse rost,
 M'a făcut a crede sě-mî mai dea un post.
 Ca să fie doă, căci am doă fete.

Am veđut și p'alți , acolo, baete ,
 Chiar boeri , chiar dascăli , și chiar calemgi
 Schimbînduse, neică , în masalagii
 Pentru o trebșoră — căci așa e omul.
 Așa e Românul, s'a altoit pomul.
 Pomul Romăniî cu altoiî grecesc.
 Frunđele din trînsul tóte vestejesc
 Câte nu aũ mustul nouluî altoi.
 Ca sê-avem o păne, ne-am făcut ciocoi ,
 Brațele slăbite , nu pot sê muncească,
 Numai pot d'acuma de cât sê ciupescă.
 Sê ciupim dar sdravân ! dar ca sê ciupim ,
 Carmuirîi cată credincioiî sê fim.

SCENA II.

Cei din ainte ; Mihaiũ (cu Ianșurile de picior)

Mihai (cãtre Niculi)

Ce scii de la curte ?

Niculi (cu umilinșã)

Ce scim noi p'aici ?

Cine sê ne spuie ? Suntem prosti și mici !...

Mihaiũ (đimbînd)

Ticãloși ! se đice.

Niculi.

Ticãloși , stãpãne !

Dumneđeu și Domnul care ne dã pãne !...

(îchînînduse)

Mihai.

Ce-o se-mi facã mie ?

Niculi.

Dumneđeũ și Domnul, nu pociũ sã sciũ eũ.

(la oparte.)

Și cu postul meũ!

(tare)

Rãũ destul imi pare, bane, și ti voi dice,
Mẽ obicĩnuisem ce te veđ, aici.

Mihai.

S'aũ inchis și alții aici, Niculi?

Niculi.

Bane, cer ertare, nu pociũ a vorbi,
Slugã credincioasă, nu se cade mie
Tainele Domniĩ a le spune ție.
Dumneđeũ și Domnul!...

Mihai.

Singur voiũ sã fiũ!

Niculi — eșind la oparte)

Se 'l las, cãci nu sciũ
Ce-are se se-'ntimple... pãte cã Domnia
Sã-i dea lui ertare, se-i dea boeria,
Corbĩ la Corbĩ se dice ochii nu și-i scot.
Multe lucruri incã aici jos se pot,
Am veđut eũ multe aici și afarã,
Tot e cu putințã în acãstã țerã.
Domn chiar se se facã! nu e de mirat.
Și atuncia iatã capul meũ tãiat.
Deci se-'l fac bun óspe de acuma mie.

Nu cst nimica... vr'o dregătorie
 Ar putea odată în vre un oras?...
 Nu ic pentru mine, pentru copila...
 Am vr'o do posturi.

SCENA II.

Mihi Singur

Durers stare!

Iat-'n mic aceia ce e lumea-'n mare!
 Astfel a făcut'o marii potenti,
 Doctori fr inim, robi ncoronai!
 Care cred că era este mostenire
 Dată lor, spre pradă i spre josire!
 Daca providina pe om a robit
 Hranii sale, Domnii încă-a trebuit
 A 'l lovi! s facă se se umilsc,
 i ori ce ruine încă se-'i rpsc!
 Iat nisce ómeni, robi i degradai,
 Misire unelte tyranii dați!
 ncrcai de viiuri, fr dor de er,
 i de omenire! i cnd cuget iar
 Că ei fac tot rul. binele cernd,
 Că fac nedreptate, dreptate strignd,
 C despoie era, i că o trdd
 Pe cnd ei de cinste, virtui cuvntd,
 E ceva atuncea în sufletul me
 Care se frm ' i nu mai sunt e!...
 Care e cuvntul, nimeni n'a venit
 Se m va? re toi m'aș părăsit?
 Pte că nu-'i lasă?. nc-o dimin
 Scurs în tăcere! De nu mai e via
 n Romni?... ursita se se-'mpline dar!
 Să gustăm al morii amărit pahar!

SCENA III.

Mihai; Dan Visterul

Dan.

Bună ziua, bane!

Mihai.

Cum s'a întâmplat
Ca să vii p'aicia?

Dan.

Este-adevărat
Nu venisem încă.. trebile-'nainte....

Mihaiu.

Înțeleg.

Dan (cu oare care turburare)

Viu astăzi, am se-ți dic cuvinte
Deu, ciudate!... Ce vrei? omul muritor
E de carne, sânge... bane, am un dor
Ce-'mi coprinde viața... dar se 'ți spun odată.
Viu a-ți cere soția pe-a ta dulce fată,
Și îți jur eu, Bane, că te voiu scăpa
Astăzi de la mórte?

Mihai.

Vii a mă-'n frunta!
Aruncat 'n lanțuri, asteptînd să vie
Mórtea, vii a 'mi cere fiica mea soție?
Mă ascultă, Dane, multe am veđut
Omeni, țeri, nemerici mulți am cunoscut,

Loimi înjosite, fără de rușine ;
 Mai mișel în lume n'am vețut ca tine !

Dan Visterul.

Aspre vorbe, bane, mie îndrepteți !

Mihai.

Ne socotitoare, cum le meriteți !

Dan.

Tac, căci al meu suflet arde de iubire,
 Ea mă întăresce...

Mihaiu.

O desprețuire !

Numai este vorbă, că vin nisce timp
 Când florile vieții se schimbă înghimp.
 Timp ce îi aduce cruda tyranie,
 Timp de degradare și de nebunie.
 Când lingușitorul gata d'a părî,
 Crede că-î o cinste de a se țeri ;
 Când acel ce vinde cugetul ce are,
 Își face un merit din a lui vinzare !
 Atunci fie cine mare, mic, d'ar fi,
 Cércă-o ametelă ; și fără a sci,
 Ce țice, ce face și unde se duce,
 Lasă nebunia care îl conduce,
 Lasă ne rușinea, al povățui.
 Stare de cădere ce Vestesce-o și
 De perđare-cruță în apropiere,
 Vai ! a națiunii mórte și cădere,
 Saú a re'nvierii, prefacerii ei,
 Prin lupte de sânge !. timpii îmi par grei !

Țeră Romănescă, țera mea iubită,
 Tă-aș stricat streinii, viță putredită.
 Aș vîrit în sînuți datini mohorîte,
 Ce-'n a ta junie fură ne sciute.
 Aș stricat, o țeră, sîngele curat.
 Sufletul teș mare l'aș înveninat;
 Inima ta jună aș îmbătrînit'o;
 De iubiria țerii ei vai! aș sleit'o,
 Fruntea ta mărêță în humă-aș plecat,
 Și-al teș braț puternic l'aș infemeiat!
 A rămas poporul-măi curat; dar cine
 Il conduse încă? mînila streine!

Dan Visterul.

Băne, lasă-acele vorbe... fără țel.
 Esci singur în țeră, singur, singurel,
 Cu păreri d'acestea, fabuli, visărie!
 Cum e lumea, omul trebuie să fie!
 Esci cinstit? în curte-ți, iarba va-'n verși,
 Omenii pe tine te vor ocoli.
 Vor avea rușine se-ți dea salutare,
 Ei n'aș ce se facă c'un om ce nu are
 A le da nimica, cu un om cinstit.
 Dacă furî, faci stare, esci bine privit;
 Ai ôspeți cu suta, casa ta e plină;
 Și când omenirea ție ți se-'n chină,
 Stăpînirea însuși te-are la ochiș bun.
 Lumea nu voiesce să scie nici cum
 De unde ai banii, totul e se-î ai!
 Să-iei de la unii, ca se ai să dai!
 Că-ai ales cu cînstea, cu iubirea țerii?
 Inchisórea, mórtea! te-ai prădat uitării,
 Lumea îți tînjesc, căci cinstit ai fost.
 Și măi află încă, deș, că esci un prost.

Mihai.

Cugetele-acestea țera nu le are,
 Ele nasc în inimi unde e trădare,
 Unde este mărte, în creerii tei,
 Și nu fac plăcere de cât celor răi

Dan Visterul.

Vom vedea, o bane, care s'amăgesce
 Din noi doi, dar timpul trece, se grăbesce.
 Se ne-'ntorcem iară de unde-am plecat...
 Dămî mână Florikiî, sunt boer bogat ?

Mihai.

Tu, bogat, o Dane ? o gândire mică !
 Esci sărac cu totul pentru-a mea Florică ;
 Esci sărac, nu dóră că de bani lipsesci ;
 Esci sărac, căci nu poți țera să iubesci.

Dan.

Țera ? ce e țera ? vise ce încântă
 Capetele slabe ; și aici le-avîntă

(arată închisórea)

Țera ? meriteadă ast pămînt robít,
 Saú ast ném sălbatic de a fi iubit ?
 Iacă unde duce astfel de iubiré !

(arătînd lanțurile lui Mihaiú)

Vine se te scape, țera ? rătăcire !
 Nu e dar mai bine ceia ce fac eú ?
 De acele gînduri scutur gîndul meú ;
 Mergînd cu streinii, fără încetare,
 Mě în carc de aur, imi fac nume mare.

Cine îmi impută starea ce eu fac
 Din răpiri? aceia ce mai crud m'atac.
 Domni, boeri și preoți, ori și cine fie,
 Se cinstesc la mine, la ai mei să vie,
 Și se-'m trecă pragul! cei ce nu răpesc
 Și săraci cu cinste per, se vestijesc,
 Nimeni nu îi vede! însuși patriotul
 Ce visează dafini și-află bine totul,
 Insuși filosoful desprețuitor
 Pentru avuție; mari și mici, popor,
 Intre cel ce are stare și răpesc
 Și săraci, bogatut fur, mai mult cinstesc!

Mihai.

Asfel cuvintedă de al țerii dor
 Toți câți nu îl pörtă în inima lorü.
 A jertfi pe alții pentru al teü bine,
 Iacă-a ta credință! a jertfi pe sine
 Pentru cei alți, este ceia ce cređ eu,
 Darul cel mai mindru de la Dumneđeu.
 Inima ta este pré în înjosire
 Ca să înțelégă o mare gândire.
 Aste gânduri, Dane, ție nu îți plac.
 Iată dar cuvintul de ce esci sărac.
 Când găsești în cale un sărman ce cere,
 Și te-înfióră cu a lui vedere,
 Cel dreptü plécă fruntea, căci el póte-avea
 Inimă; el póte a iubi ceva;
 Dar tu n'ai simțire de cât pentru tine!

Dan.

Și de ce atâta ură pentru mine?

Mihai.

Di, disprețuire! dute de aci!

(Mihai trece în altă cameră.)

SCENA IV.

Dan, Singur.

Și acuma Banul nu va mai trăi!
El putea să scape. Trebuie să péră
Până ce nu vine oștea lui de țără.
Sroe încă face turburarea mea.
Sub acéstă mână óre n'ó cădea?

SCENA V.

Dan, un trimis

Trimisul.

Domnul te astéptă.

Dan.

Voiú veni îndată.

SCENA VI.

Dan, Niculi.

Dan (cătrec Niculi.)

Vin aici, și-ascultă bine astă dată,
Tu ce esci al nostru rob, fiind plătit,
Ca să n'ai voință, suflet înjosit,
Ca să fii uneltă la voinți streine,
Ca să n'ai ființă, ca să n'ai rușine,
Căruia Domnia lasă a fura,

Numai să urmeze în voința sa.
 Ce îți vinzi voința, pentru-un colț de pâine,
 Ori la cine fie ca ori care căne,
 Tu ce musci pe cela ce tã-a 'mbuibat
 Și lingi pe acela ce-astădi te-a chemat,
 Fiū dintr'o familie de cer blestemată
 Ce numai î vițiū hrana sa își cată,
 Eū mă duc la curte, are a veni
 Ore care preot spre a spovedi
 Pe Mihaī... ai scire !...

Niculi.

Înțeleg, stăpâne.

Dan (dînduī un pistol care îl scôte de sub vestmînt și apoi o pungă.)

Dan.

Înțelegi? și mie astfel nu-mi rămăne
 Spre a-ți dice încă ce tu ai să faci?

Niculi — arătînd pistolul.

Să omor pe Banul?

Dan.

Ticălóse l tací!

Mai ăntăiū de tóte, să dai ascultare
 Cē vorbesce Banul, preotuluī care
 Vine se-l confese-apoi, când ar fi
 Curtea ca să erte pe Mihaī... vei sci
 Ce tu ai a face!...

Niculi.

Înțeleg.

Dan.

Ei bine,
 Stofă de ministru, tu mă arăți în tine,
 Veți merge departe, dar să nu slăbesci,
 Lumea ă o minciună precum o privești,
 Ea este compusă de ómenii cu minte
 Și de prosti, de turme fără de cuvinte,
 Născute să cređă că morile sbor,
 Ceii cu minte-ăutotul, lumea este-a lor.
 Dată mostenire pradă se le fie.
 Veți să fii cu turma próstă; spune mie,
 Saú cu ceii cu minte ce domnesc, ceii reii;
 Dar scii ce se cere ca să fii cu ei?
 Să nu ai muștrare de cuget, sărace,
 Ori cě-ar fi nevoie a gîndi, și a face,
 Întrigă, vîndare!... tóte să primesci,
 Să sdrobesci pe cel slab și să te tîresci
 Către cel mai tare

Niculi.

Lasăte pe mine,
 La acéstă scólă te întrec pe tine.

Dan.

Să te veđ la lucru!

SCENA IV.

Niculi (Singular.)

Pare că-ă nascut
 Ca să mă pricépă? deú! căt e plăcut
 A șerbi cu dînsul! de când el e mare
 În acéstă țeră, am făcut și stare!

Nu mult ; însă ce vrei ? fie cât de mică ,
 Încă este stare ; de nu curge , pică .
 Mi am luat căscióră , și o mîndră vie ,
 Și cu-o drăguliță mică de moșie .
 Am ceva scutelnici , m'am chivernisit ,
 Și îmi merge bine cum nu am gîndit .
 Se dicea o vorbă sub altă domnie ,
 Rău de cel ce și face stare din hoție ,
 Dar gălciava tótă fuse pentru tron ,
 Astăzi facem treburi și nu auți svon .
 Țilele se schimbă ! Esci în sărăcie ,
 Nimenea nu vine sê-ți vorbescă ție ,
 Dacă nu mustrarea că cinstit ai fostu
 Ce vine și-ți dice : „esci un mare prost !“
 La Săracu la pörtă căni n'aũ veghere .
 Alții , ce muiară mănele în miere ,
 Sunt în stima lumii ; ai de unde da ,
 Biata omenire te va lăuda .

SCFNA V.

Niculi ; preotul Stoica.

Preotul Stoica.

Unde este Banul ?

Niculi (la oparte.)

Iacă Oia vine !

SCENA VI.

Cei de mai n'ainte. Mihai.

Mihai.

Cine mă numesce ?

P. Stoica.

Eü viü ađi la tine.
Ca se-mi facü , o bane , datoria mea.

Mihaï.

Înşeleg , părinte... Sórta este rea !...

Niculi (eşind.)

(la oparte.)

O së-ascultü la uşă... acolo-p'afară...
Asfel ne învaţă vorbiciü din ţeră!

SCENA VII.

Mihaï; preotul Stoica.

(Ei şed pe un strat de paie destinat pentru Mihaiü.)

Mihaï

Şeđi aici , părinte. Veđi ? Sunt liniscit...

Preotul Stoica.

Datoria nóstră , fiul meü iubit ,
Are-amărăciune. De atâtea ore
In aceste locuri , de câte ori móre
Osîndit un frate dintre muritorï ,
Sufer d'opotrivă , mor d'atâtea ori ,
Datina nu póte ca se-mi oşeléscă
Inima. Rog cerul së ne întărăscă.
Dar te veđ puteric în credinşa ta ?

Bine! căci nimica nu ai a-ți muștra!
 Mórtea tristă este mórtea meritată;
 Dar a ta e dulce, mîndră, lăutată,
 Căci mori pentru țéră și binele seü.
 Dumnedeü te vede; cerul este al teü.

Mihaiü.

Nobile cuvinte-ce te-'nalță fórte!
 Dar cât pentru mine, nu më tem de mórte.
 Du pe datorie pân' a nu muri
 A le mele taine poți a le primi

P. Stoica

Nu ai trebuință: viü cu mângäiere
 In minutul morții ca se-ți dau putere;
 Daca tu ai taine, colo sus së spu!

(arată cerul.)

Cela care móre pentru țéra lui,
 Se-'n Dumneðeesce, și-'n acéstă stare
 Nimeni nu e harnic ai da lui ertare.

Mihai.

Preote! ce nume e numele teü?

Stoica

Stoica Fărcășanu.

Mihai.

Sciü; sub Mihnea réu
 Te-a fost pus în lanțuri căci ai dat scäpare

Lui bătrânul Stanciu logăfătul mare,
Ce-aŭ ucis, la urmă?

Stoica.

Asfel s'a-'ntimplat ;
N'ai nici o dorință, bane, de lăsat ?
Poți să crești în mine...

Mihai.

Înainte morții

Să mai vezi copii, însă pragul porții
Ei nu pot să trecă! Când îi vei vedea,
Cu cuvinte bune îi vei mângăia.

(Niculi arată capul prin ușă.)

Preotul Stoica.

Orî ce-ar fi de tine, bane, poți a 'mi spune,
Intre alte gânduri pentru țără bune,
Ce voiai a face, domn de te făceași,
Daca neatărnarea țării o doreai r
Dac'a ta gândire se urca vr'odată
Să rădice óste, mîndru se se bată
Ca să dobîndescă ceia ce-am avut
In vechime; ceia ce ađi am perdut,
Prin putređiciunea sângelui, și vieții
Celor ce domniră, domni ai batrăneții,
Și ai trândăvii, ursiți a peri,
Ce luară tronul spre a-l umili?

Mihai.

Singura dorința ce-am avut în lume
Fuse a da țării libertate, nume,
Prin resboie mîndre. Popolul chrestin

Cărmuit de ómeni numiți de strein,
 Pare că începe ca se se răcéscă
 La ideia mare, mîndră, vitejéscă
 Se se lupte încă pentru țera sa:
 Pirul ce în țera streină arunca,
 Pir strein de sânge; nu și de credință,
 Terasce poporul către umilință,
 Făcându'l cu vorbe frumoșe-a uita
 Că în arme este mântuirea sa;
 Și trăgîndu-î fapta, inima, gîndire
 P'un terim de patimî și de înjosire,
 Lupte de partide, cu țel păcătos,
 Ceva ce e mărșáv, ceva ce e jos!
 Dar cu tóte-acestea n'aũ putut a face
 Să adórmă viața în ast ném ce tace,
 Astă viață este numai adormită;
 Dar nu este mórtă, nu e putredită
 Ceia ce lipsesce țerii este-un Domn.
 Ea nu își lipsesce, și astéptă-un om.
 Eũ simțém în mine acéa nebunie
 D'a muri sub arme; ea ímî țimbea mie
 Imi ardea gîndirea, inima cu focũ.
 Și în tron veduse-m numai un mijlocũ.
 Cele ce-ți dic, astăđi, când amara mórté
 A întins pe viața-mi mânia rece fórté,
 Este adevărul. Dacă-mi pare reũ
 Că eũ mor, e numai că poporul meũ,
 Móre împreună...

Preotul Stoica.

Dumneđeũ e mare !

(Mihaiũ trece în altă cameră. Preotul Stoica merge spre ușă.)

SCENA VIII.

Preotul Stoica ; Niculi.

(Pe când preotul deschide ușa, Niculi îi pune mâna în pept. Ei se află pe pragul ușii.)

Niculi.

Stăi puțin, părinte! o mică 'ntrebare...
 Cu cei ce de afară este înțeles
 Să rescôle țera? Spune mai ales
 Ce ai vrut a dice când ai dis imi pare:
 Vorbele acestea!... „Dumnezeu e mare!“
 Astfel de cuvinte când se dic aici
 Nu sunt fără șarturi, nici de vint bășici.

Preotul Stoica.

Fătul meu, o taină când se-'mpărtășește
 La *duhovnic*, móre cu cel ce-o primesce:
 Eü nu pociü a fi dice ce am auđit...

Niculi.

Imi vei spune însä ceia ce-ai gândit
 Când ai dis acésta vorbă fórté mare
 Ce în limba noastră miróse-a vîndare!
 Imi vei spune mie cuvînt cu cuvînt
 Ce ai vrut a dice, ori te fac pămînt!

(Scóte un pistolü și îl pune în gítulü preotului.)

-Pr. Stoica.

Cređi tu se më sperii prin amenirțare,
 Cu acéstä armă? o nerușinare!
 Tu ce-'nfrunți în lume tot ce este sănt,
 Ingenuchie! plécă fruntea la pămînt!

Niculi (Strigînd gardienii)

Voî veniţi ! luaţi-l ! puneţi-l în fêră !

(Gardienii terise pe pr. Stoica.)

Pr. Stoica.

Dómne ! ce mánie a cădut pe ţeră !

Mihaï , (apărând un minut in uşă.)

Incă-un nobil suflet îl lovesc cei tari !

Vai ! acéstă lume dată la tълhari

Mostenire este ? timpuri de ruşine !

Putređit'a óre inima în tine ,

Naţie Română , de nu mai roşesci

De nici o-'njosire ce tu pătimesci ?

(Mihaï dispore. Niculi revine.)

SCENA IX.

Niculi , Singur.

Ore n'ar fi bine cu o lovitură

De pistol se curme ori ce-'n curcătura

Ar putea se vie ? colo, îl đerescú ,

Şi el nu mă vede... ore se-'l chitescú !

(Inainteađă cu pistolul întins.)

Ce va ęice lumea ? Sę gándim mai bine !

Dan ímı ęice multe ; dar mă va sustine ?

Poţi se aí credinţa încá pe boeri

Când vor se rámaie Vornici şi Visteri ?

Se gándim mai bine !

SCENA X.

Niculi; Dan Visterul.

Dan (de la ușă.)

Fă să-l ducă-afară
Apoi către locul unde o să piară!

Mihai, (auzînd de la cei altă ușă.)

Timpul morții vine, său vai! ce mai scim?
Póte-atunci începem ca să viețuim!

TABLOUL AL TREILEA.

O PIAȚA.

(Popor și ostași, la dreapta teatrului se vede un echafaude de scânduri
pentru condamnat.)

SCENA I.

Florica, îmbrăcată în negru, vine la pórta închisorii.
Sciü că nu mă lasă.. Eü se bat în cai...

(bate)

Un Gardian (din untru, deschidînd o ferestruie.)

Cine esci?

Florica.

Florica flica lui Mihai...

Voï se-l veđ...

Gardianul.

Ai carte dela armășie?

Florica.

Nu am.

Gardianul.

Mergi 'nainte, și'mi dă pace mie!

Florica (plîngînd)

Tată meu dar pierе fără să'l veđ eű?

Tu me lași de astăđi, Dumneđeul meu!

Un trecător.

Ce ai, copiliță?

Florica.

Astăđi îl omórá,

Pe Mihai, pe banul.

Trecătorul.

Ce auđ eű óre?

Este cu putință? omul cel d'ântăiű!

(Mai mulți se adun înprejuul lor)

Alt trecător.

Țera de desmetici, fără căpătiű!

Cel d'ântiű trecător.

Il ucig boeriű cum ucig pe țeră!

Al doilea trecător.

Ei aű adus Turci ce ne despoiară!

Cel d'ântiű trecător.

Fac ce vor, căci crede pe popor ucis.

Al doilea trecător.

Să nu li se'ntîmple ce-am veđut în vis!

Cel d'ântîiū trecător.

Ia, veniți să rupem porțile! să scape
Banul! Să aducă tîrnăcôpe, sape!

Mai mulți.

Să trăiască Banul!

Un băiat.

Jos divanul seū
Ce învită Domnul, să ne facă reū!

Mulțimea (departe)

Să trăiască Banul!

Cel d'ântîiū trecător.

Ve feriți că vine
Gîdea! Faceți cruce!

O lăptăresă.

Piei de lingă mine!

SCENA XV.

(Gîdea apare, un țigan negru, bărbos, în haîne roșii, merge spre pórta închisoriei.)

Cei d'inainte Gîdea.

Gîdea (cătrec lăptăresă)

Taci din gură, babo! căci eū taiū boerī!
Nu juvini ca tine!

Lăptărăsa.

Du-te la Engheri!

Cioră!...

(Copii aruncă cu pietre în Călău.)

SCENA XVI

Cei d'întîi, Mihalcea.

Mihalcea (către popor.)

Dați'i pace!

(către gîdea,)

Cîure! vin cu mine.

Am să'ți spui o vorbă...

Gîdea.

Cât îți șede bine,

Armașe Mihalcio!... m'ai scăpat de ei...

Și acuma spune'mi, ce doresci? ce vrei?

Mihalcea.

Vino după mine și 'ți voi spune ție:

De mai ai în suflet încă omenie.

(se depărtează amîndoi,)

SCENA XVII.

Cei d'inainte, afară 'de Gîdea și de Mihalcea.

Florica (către nisce Femei.)

Vai! aū s'el ucigă... voi să nu lăsați

Pe bărbați vostri, mergeți de'i rugați

Ca să'l scape! Sunteți și voi pôte mume.

Și aveți ce p'erde și iubi în lume!...

Sóce, fiice, ce sciú ! Voi sunteți femeí.
 Inimile vóstre simt mai mult ca eí.
 Inima'mí slăbesce... fieți-ve milă
 De o fată-orfană ?

Lăptărăsa.

Ah ! biata copilă !

SCENA XVIII.

Florica, Stroe.

Stroe (shimbat în port poporan)

Tu aici Florico !

Florica.

Stroe ! vai ! tu esci !

Vino de sprijină ceia ce doresci !
 Sufletu'mí s'abate ! spune, tu ai scire
 Dacă o să vie ađi a ta ostire ?

Stroe.

E departe încă !... Ceí ce aű purces
 Ca să róge Domnul , nu sciú ce-aű ales !
 Numai cređ s'e-l scape, și o nerușine !
 Veđi poporu-acesta ce'í ureađă bine,
 Ce-ar puté să surpe acest mare reű,
 Fărămind d'o dată însuși jugul seű.

(lovesce cu paloșul în pórta închisoreí)

Lemnul este putred ; însă tot respunde
 Sub un ager paloș care îl pătrunde.
 Dar al nostru suflet este-n țelenit !
 Stă în nemișcare, mut și liniscit.

Un popor ce rabdă, pînă l'a lui mórte
 Lanţul de robie, este demn să'l pórte !
 Precum sunt supuşi ast-fel domnii sunt.
 Nu e tiranie fără de cuvînt!

Florica.

Pentru 'ntîia órá sufletul teú mare,
 Stroe, dragă, astăđi cade-n desperare!

Stroe.

O ! Florico ! iartă ! căci sunt om şi eú ,
 Multe griji se varsă pe sufletul meú.
 Sufletul teú este ca un riú ce trece
 Fără s'adîncéscă valea ce petrece ;
 Cură printre arburî repede, uşor.
 Limpede, ca valea însuşi rîzător,
 Sufletul meú însă este altă apă,
 Unde se strecórá, albia o sapă
 Şi se turburédă ! Eú vai ! am săpat
 Trista vieţei cale şi m'am spăimîntat.
 Reul covîrşasce binele în viaţă !
 Pentru o şî de bine, de plăcerî, dulcétă,
 Anî de suferinţă ! Pentru un đîmbet lin,
 Lacrimî necurmata, obosirî şi chin !
 Aşî puté dar đice, lumea e moşia
 Celor reî, cu dreptul ce dá viclenia !

Florica.

Vai ! amare vorbe îţi auđ ađi eú !
 Tu ridici credinţa sufletului meú !

Stroe.

Nu veđi pretutindenî crima că domnesce,
 Infruntînd virtutea ce se umileşte ?

Nu veđi tu tiranii țera apăsînd,
 In numele țerei ? cinstea înfruntînd
 In numele cinstei ! Unde se arată
 Vre un nobil suflet, să'l cobóre cată.
 Și aceste turme ce se dic popor,
 Nația, să'nchină la voința lor !
 O copilă dragă ! tu me'npaci cu viața.
 Tu îi dai tăria, tu îi dai dulcêța ;
 Tu crești datoria ce'n sufletul meu,
 Ca să lupt cu reul, puse Dumnezeu ;
 Fără tine, — ast sóre, plin de strălucire
 Ar fi negru bulgăr la a mea privire !

Florica (întinđindu'î mîna)

Mulțumescuți, Stroe !

Stroe.

Cată să trăim,
 Sănta datorie să ne împlinim !
 Am un scop în viață, numai el me ține :
 Este lupta dalbă pentru-al țerei bine.
 Orî ce este'n viață are un țel dorit,
 Să atingă. Dacă țelul a perit,
 Om, popor, orî cine, d'atunci să sfișese
 Numai are merit, numai trebuiește.

SCENA XIX.

Cei d'inainte, Mihalcea.

Mihalcea (către Stroe.)

Ce ? tu esci ? ia séma să nu te vedesci !
 Ostea ta, să dice, că'i la Văcăresci.
 Vine !...

Stroe.

Scii tu bine! ah! atunci alerg!

Mihalcea.

Veđi să nu te prindă! spun că Turcii merg
Către ea?

Stroe.

N'ai grijă!... Tu remii, bădiță,
Și aruncă'ți ochi pe acea fetiță?

(către Florica)

Draga mea Florică, óstea a sosit.
Merg să viú cu dînsa... oh! sunt fericit!

(ese prin fund și dis re)

SCENA XX.

Florica, Mihaleea, Mihaí, Niculi, Ostași.

Florica.

Pórta se deschide!... o sármane tatá!
Este el!... il duce!... unde? íată! íată!

(pórta închisorei să deschide, Mihaí cu lanțurile de picióre apare în mijlocul haíducilor armași. Ostași gonesc lumea. Mihaí se urcă pe echafaud Gídea așteptă acolo armat cu un mare satír:)

Florica.

Inima'mí slăbesce... numai veđ nimic!

Mihalcea.

Dumneđu veghiađu pe acest voinic.
Fată, ține'ți dorul, Cerul nu te lasă!

Florica.

Sórele se stinge... aerul m'apasă!
Voiü să merg la dînsul ?

Mihalcea.

Nu te va läsa.

Florica.

Së încerc...

Mihalcea.

Ce mîndru 'nalță fruntea sa!
L-aș lua drept Domnul... Domnul astă dată
N'are fața mîndră ce Mihaï arată.

Un pristav (se urcă și citește)

„Vi se face scire că acest romän
„A umblat să vîndă pe al seü stăpän,
„Pentru care faptă astăđi se omórá
„In vilég. Să afle căți il înconjóră,
„Căci așa va pate cine-o unelti
„Ast-fel de vîndare... și ast-fel va muri.“

(In mulțime sgomot și uđuituri lungi, Florica pătrunde prin ostași, ajunge la Mihaï și va să se arunce la picioarele lui.)

Florica.

Eü sunt, dragă tată! Cui ne lași în lume?

Mihaï (întorcîndu'și ochi dela ea)

Nu puté să trecă astă-amărăciune!

(tare)

Dumneđeü e tatäl; cei bunî, fii seü.

Florica (către ostași ce vin să o gonescă)

Me lăsați a merge la genuchi sei ?

(ostași o resping eu asprime.)

Mihai (către Niculi)

Imi luați mai iute viața, de se poate!

Niculi.

Adăstare încă ! Se vor face toate.

(Gîdea ia Satirul)

Gîdea (către Mihai)

In genuchie, Bane !

(Mihai Ingenuchie... gîdea ridică satirul să lovescă... un vuet surd se aude în mulțime. Pe când gîdea va să'i taie capul, Mihai îi aruncă o uitătură cruntă căei întărdie.)

Gîdea.

Mi se taie mîna... nu pociu ca să'l taiu !

(satirul îi cade din mîni, gîdea o ia de fugă spăimîntat.)

Mulțimea.

Ura !

Mihalcea.

Să trăiască marele Mihai !

(Florica, profitînd de această uluiată, pătrunde la tatăl seî din nou și se aruncă în brațe'i)

Mulțimea.

Ura !!

Florica.

Vie-acuma să me ia pe mine!
 Tată, dragă tată, voiü să mor cu tine!
 Cerul nu va mörte'ți... iacă a vorbit...
 Cerul te păstrează némului robít.

Niculi (către Haiduci)

Smulgeți-o din brațe!

(ostăși o tirăse)

SCENA XXII.

Cei d'inainte, Stroe.

Stroe.

Adăstați voi încă!
 De a lui ertare iacă o poruncă!

Un pristav.

Măria sa Domnul bine a voit
 A erta de mörte pe cel mai iubit
 Ban Mihaï, și'ntinde de acum 'nainte,
 Țerei, tutulora mână de părințe.
 Pentru împăcare ađi între Romăni,
 Gata'i a respinge barbari păgăni
 Din acéstă mîndră țeră romănescă!

(Voci în popor.)

Ura! Ura! Ura! Domnul să trăiască!

Mihaï (către Stroe)

Cui voiü fi dator

Viața?

Stroe.

Țerei tele, sântului ei dor !

(Poporul pörtă în triumf pe Mihai. Domnul sosesece urmat de curtea sa Mihai să opresce, Domnu îl îmbrățișeză.)

SCENA XXIII.

Coî d'inainte Domnul.

Domnul.

De acum trecutul depărtat să fie !
Să lucrăm să scape țera de robie

(poporul respunde cu urări de bucurie.)

F I N E

